Leto LXXII, št. 111 Poštnina plačana v gotovini. — Die Postgebühr ist bezahlt. Preis - cena L 1

Uredništvo : uprava, Ljubljana, Kopitarjeva 6. Telefon 4001—4004. Mesečna naročnina 25 lir, za inozemstvo 40 lir. — Ček. rač. Ljubljana 10.650 za naročnine in 10.394 za inserate. - Izključno zastopstvo za oglase iz Italije in inozemstva: UPI S. A. Milano. Rokopisov ne vračamo.

SLOVENEC

MAJ - 1944
14
NEDELJA

91 USA-Terrorflugzeuge abgeschossen

Nachtruppen bei Sewastopol decken den Abtransport der deutsch-rumänischen Verbände - Starke deutsche Kampfflugzeugverbände bombardierten Eisenbahnknotenpunkt Kalinkowitschi - Heftige Schlacht an der italienischen Südfront entbrannt

Aus dem Führerhauptquartier, 13. Mai Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

Unsere Nachtruppen bei Sewastopol standen gestern noch in erbittertem Ringen gegen den zahlenmässig weit überlegenen Feind und deckten mit beispielhafter Tapferkeit dem Abtransport der deutsch-rumänischen Verbände.

Auf dem Westufer der Moldau schlossen rumänische Verbände in harten Kämpfen Teile einer feindlichen Schützendivision ein und vernichteten sie. Die Sowjets hatten hohe blutige Verluste und verloren mehrere hundert Gefangene.

Starke Verbände deutscher Kampfflugzeuge griffen in der vergangenen Nacht den Eisenbahnknotenpunkt Kalinkowitschi an und erzielten durch Massenabwurf von Spreng- und Brandbomben ausgedehnte Brände und umfangreiche Zerstörungen.

An der übrigen Ostfront fanden keine Kampfhandlungen von Bedeutung statt.

Aus dem Landekopf von Nettuno werden bei auflebender beiderseitiger Artillerietätigkeit nur örtliche Kämpfe gemeldet.

An der Südfront trat der Feind östlich des Golfes von Gaeta bis in den Raum nordwestlich Cassino mit starken Kräften, von heftigen Artilleriefeuer, zahlreichen Panzern und Schlachtfliegern unterstützt, zu einem Ablenkungs- und Fesselungsangriff grössten Stiles an. Es entwickelten sich schwere Kämpfe, in deren Verlauf einige Höhenstellungen mehrfach den Besitzer wechselten. Durch den Einsatz neuer Kräfte auf beiden Seiten nimmt die Schlacht an Heftigkeit dauernd zu.

Feindliche Bomberverbände führten gestern Angriffe gegen mehrere Häfen an der italienischen Westküste, besonders gegen Genua. Durch Flakartillerie der Luftwaffe wurden dreizehn feindliche Flugzeuge abgeschossen.

Kampffliegergeschwader bombardierten in der Nacht zum 13. Mai zwei feindliche Flugplätze an der Ostküste Korsikas. In den Flugplatzanlagen und unter den abgestellten Flugzeugen entstanden zahlreiche Brände und Zerstörungen.

Starke nordamerikanische Bomberverbände richteten am gestrigen Tage Angriffe gegen mehrere Orte in Mitteldeutschland und gegen Bruex, die Schäden und Verluste unter der Bevölkerung zur Folge hatten. In heftigen Luftkämpfen und durch Flakartillerie wurden 91 nordamerikanische Flugzeuge, darunter 78 viermotorige Bomber abgeschossen.

In der letzten Nacht griff ein schwächerer britischer Bomberverband Ziele im norddeutschen Küstengebiet und in Belgien an. Dreizehn viermotorige Flugzeuge wurden durch Nachtjäger abgeschossen.

Die anhaltenden starken Angriffe britisch-nordamerikanischer Bomber gegen die besetzten Westgebiete können als Vorbereitungen der Invasion betrachtet werden. In der Zeit vom 1. bis 10. Mai verlor der Gegner dabei 182 Flugzeuge, darunter 120 viermotorige Bomber.

91 USA strahovalnih bombnikov sestreljenih

Zaščitnice pri Sebastopolu krijejo umik nemško-romunskih oddelkov - Močni oddelki nemškega letalstva bombardirali železniško središče Kalinkoviči - Pričetek hude bitke na italijanskem južnem bojišču

Führerjev glavni stan, 13. maja. DNB. Vrhovno poveljstvo oboroženih sil javlja:

Naše zaščitnice so bile včeraj pri Sebastopolu v ogorčenih bojih proti številčno nadmočnemu sovražniku ter so krile z vzgledno hrabrostjo umik nemško-romunskih oddelkov.

Na zapadni obali Moldave so obkolili romunski oddelki v hudih bojih dele neke sovražne strelske divizije ter jo uničili. Sovjeti so imeli visoke krvave izgube ter so izgubili več sto ujetnikov.

Močni oddelki nemških bojnih letal so napadli v pretekli noči železniško središče Kalinkoviči ter povzročili z odvrgom velikega števila razstrelilnih in zažigalnih bomb prostrane požare in obsežna razdejanja.

Na ostalem vzhodnem bojišču ni prišlo do nobenih pomembnejših vojnih dogodkov.

Z nettunskega predmostja poročajo le pri oživljeni obojestranski topniški delavnosti o krajevnih bojih

Na južnem bojišču je pričel sovražnik vzhodno od zaliva Gaeta do področja severnozapadno od Cassina z močnimi silami, podprt z močnim topniškim ognjem, številnimi oklepniki in bojnimi letali, z napadom, ki naj odvrne pozornost, in z napadom obkolitve največjega stila. Razvili so se težki boji, med katerimi so razne višinske postojanke večkrat menjale lastnika. S posegom novih sil v borbo na obeh straneh narašča ogorčenost bitke.

Sovražni bombniški oddelki so izvedli včeraj napade na več pristanišč na italijanski zapadni obali posebno na Genovo. Protiletalsko topništvo letalstva je sestrelilo 13 sovražnih letal.

Jate bojnih letal so bombardirale v noči na 13. maj dve sovražni letališči na vzhodni obali Korzike. Med letališčnimi napravami in med letali na tleh so nastali številni požari in razdejanja.

Močni oddelki severnoameriških bombnikov so izvedli v včerajšnjem dnevu napade na več krajev srednje Nemčije in na Mostec, ki so povzročili škodo in izgube med prebivalstvom. V ogorčenih zračnih bitkah in s protiletalskim topništvom je bilo 91 severnoameriških letal, med temi 78 štirimotornih bombnikov sestreljenih.

V pretekli noči je napadel šibkejši britanski oddelek bombnikov cilje v severnonemškem obalnem področju in v Belgiji. 13. štirimotornih bombnikov so sestrelili nočni lovci.

Vztrajne močne napade britansko-severnoameriških bombnikov na zasedeno zapadno področje lahko smatramo kot predpriprave za invazijo. V času od 1. do 10. maja je izgubil sovražnik pri tem 182 letal, od tega 120 štirimotornih bombnikov.

Izjava nemškega poslaništva v Lizboni

Lizbona. Nemško poslaništvo v Lizboni je poslalo portugalskemu tisku sledečo noto, ki so jo vsi listi vidno objavili:

»Nekateri krogi razširjajo v zadnjem času govorice, da izvira pomanjkanje važnih živil, kot kruha, riža itd na Portugalskem vsled izvoza v Nemčijo. Čeprav sta za vse, ki poznajo dejanski položaj, neresničnost in propagandistični namen teh govoric vsekakor očividna, ugotavlja nemško poslaništvo predvsem naslednje:

1.) V zadnjih letih ni Portugalska izvažala v Nemčijo niti pšenice, niti ostalih žitaric, niti moke, riža, polenovke, sladkorja ali olja.

2.) Nasprotno je Nemčija dejavno podpirala portugalsko poljedelstvo s pošiljkami semenskega krompirja, semenske zelenjave in ostalih semen, z gnojili, poljedelskimi stroji in ostalimi pomožnimi sredstvi.«

»Pustite nas v miru, mr. Hull!«

Lizbona, 13. maja. »Gospod Hull, za božjo voljo, pustite nas v miru«, piše znani portugalski publicist in zgodovinar prof. Pimenta v časopisu »Esfera« v zvezi z noto zunanjega ministra Združenih držav na nevtralce.

Če Hull, tako meni Pimenta, danes poziva nevtralce, naj niso sokrivci podaljšanja vojne s tem, da dobavljajo sovražnikom Združenih držav vojnovažne predmete, lahko le obžalujemo, da je Hull šele sedaj prišel do tega spoznanja in ne že pred petimi leti, ko so Združene države še bile same nevtralne. Če so bile Združene države že takrat tako preplašene pred mislijo, da bi bila lahko vojna podaljšana, če so bili takrat prepričani, da bi bilo bolje za človeštvo, da bi vojna čim manj časa trajala in če bi se takrat Združene države zadržale temu prepričanju primerno, in ne bi podaljšale vojne z dobavami eni bojujoči se stranki, potem bi danes bilo v stotisočih domovih ime gospoda Hulla blagoslovljeno. — Združene države bi lahko skrajšale vojno, toda one so nasprotno prilivale olje v plamen. Zahtevale so vojno, v kateri niso imele ničesar iskati in katera ne bi nikoli dosegla ameriške celine. Sedaj po petih letih stopa gospod Hull nevtralcem ter jih poziva, naj opuste svojo nevtralnost ter stopijo v vojno.

Boji v južni Italiji

Berlin, 13. maja. Potem, ko so Angloamerikanci na spodnjem in srednjem Gariglianu po močnem topniškem ognju preiskali z naskakovalnimi oddelki v jakosti bataljona do polka nemške predstražne položaje, so v petek razširili svoje napade z vklopitvijo močnih oddelkov oklepnikov in letalstva na celotnem področju od Tirenske obale do Cassina k vzhodnim stenam Mainardskega Visokogorja, torej na četrtini celokupnega bojišča od obale do obale. V borbo so vrgli štiri do pet divizij, pri čemer so poslali v prvo bojno črto plačano vojaštvo, med temi indijske oddelke pehote, medtem ko so Britanci in Amerikanci v splošnem posegli v borbo le kot člani posadk oklepnikov in letalstva. Nemško vodstvo je pravočasno ukrenilo potrebne protiukrepe.

Tako so odgovorili takoj močnemu topniškemu ognju, s katerim je sovražnik zvečer 11. maja obsipal položaje generala nemških čet z močnejšim ognjem in prve napadalne črte oddelkov generala Alexandra so obležale v osredotočenem obrambnem ognju nemškega orožja, takoj ko so zapustile svoje izhodiščne položaje. Pri prvem napadu je sicer napadalcem uspelo, da so osvojili nekaj oporišč, ki so ležala precej daleč pred glavno bojno črto. Toda še ponoči so jih nemški naskakovalni oddelki, ki so jih podpirali metalci plamenov v protinapadu, vrgli iz oporišč in v petek zjutraj se je pričela borba tam, kjer je bil začetek borbe v četrtek zvečer. Sicer je uspelo sovražniku doseči nekaj krajevnih vdorov pred bojiščem, za katere se vrše še jako ogorčene borbe, v celoti pa so bili napadalci povsod vrženi nazaj ali pa zaustavljeni, pri čemur je prišlo do izredno ogorčenih bojev na nož. Po dosedanjem poteku bojev lahko ugotovimo, da Angloamerikanci niso nikjer dosegli svojih prvih napadalnih ciljev in da jim vkljub najhujšim krvavim in materialnim izgubam ni uspel noben vdor, tem manj pa še kak proboj skozi prave obrambne črte.

Vkljub prostorni razširitvi bojišča in ojačanju čet napadalnih oddelkov, pa ne gre tukaj za tako često napovedano odločilno angloameriško ofenzivo na italijanskih bojiščih, temveč za neke vrste napad za odvračanje pozornosti, da bi s petimi, polno opremljenimi divizijami, ki stoje za napadalnimi oddelki, mogli pristati nekako med dosedanjimi bojišči ali severno od predmostja Anzio-Nettuno.

Mir pred viharjem

Berlin, 12. maja. Vojaški dopisnik DNB-ja Martin Hallensleben piše danes, da položaj na evropskih bojiščih trenutno lahko označimo še najbolj s pojmom »pričakovanje«. Na bojiščih vlada mir pred viharjem, mir, ki je sicer zelo relativen in o katerem lahko govorimo le, ako mislimo na spopade, ki so v zadnjih mesecih divjali predvsem na bojiščih vzhoda in južne Italije. Sicer so še vedno kje krajevni boji. Toda v glavnem so se vojni dogodki zopet pomaknili za bojišča, kjer v pričakovanju odločilnih povelj na obeh straneh, to se pravi tako na nemški, kot na sovjetski in predvsem na angloameriški strani, korakajo močne sile v prve postojanke, oziroma izhodiščna oporišča. Nastal bo gigantski boj, ko se bodo te množice nekega dne s svojo moderno oborožitvijo spopadle druga za drugo. Ako preštejemo znake, ki nam govore o skorajšnjem pričetku letošnje velike ofenzive, bomo prišli do zaključka, da se boji na vseh bojiščih verjetno ne bodo mogli istočasno pričeti. Istočasno: to se pravi istega dne in v isti uri. Vendar bo šlo verjetno, vsaj v vojaškem smislu, za medsebojno povezane nastope po enotnem načrtu. Ta vtis dobimo vsekakor, ako lahko pregledamo nemške načrte. Naravnost presenetljivo je, kako so obsežni in kako zelo točno predvidevajo tudi vse tiste težave in v naprej nedoločljive okoliščine, ki so še pri vsakem vojaškem podjetju vplivale na njegova odločilna razvojna obdobja. Vendar si moramo biti na jasnem, da so tudi na drugih straneh mnogo storili. Vojaški položaj bo še bolj prisilil Sovjete, predvsem pa Angleže in Amerikance, da bodo storili vse, kar morejo, da bi od doseženih uspehov prišli do zaželjenih odločitev. Zlasti izkrcevalni nastopi velikih oddelkov bodo od Angležev in Amerikancev zahtevali tako ogromnih naporov, kot jih doslej še niso poznali. Pa tudi Sovjeti bodo morali vreči v boj močnejše sile, kot so prvotno računali za letošnje leto. Kajti to je posledica izkušenj, ki so jih dobili pri svojem prvem poskusu ob srednjem Seretu. Kje se bo pričela velika ofenziva na vzhodu? Na katerem odseku in na kateri točki? Ako bi hoteli na to odgovoriti, bi izdali nemške ukrepe, čeprav je jasno, da so Sovjeti s svojim izvidniškim delovanjem lahko že odkrili nekatera nemška nakopičenja kot znake teh ukrepov. Kot znake? Brez dvoma je res, da bo južni odsek vzhodnega bojišča zopet postal težišče sovjetskih naporov. Kaže, da so na to pripravljene tudi nemške dispozicije. V tej zvezi postaja pomembna tudi ona nemška krajevna aktivnost, ki jo trenutno vidimo ob spodnjem Dnjestru, torej na področju, kjer so bili pred kratkim še Sovjeti izključni gospodarji. Nemško romunske divizije pa so tu z naskokom očistile neko močno boljševiško predmostje. Za jakost sovjetske postajanke je značilno, da je padlo tamkaj napadalcem v roke kar 163 topov. Nemški čistilni in motilni nastopi se nadaljujejo. Usmerjeni so proti sovjetskim razvojnim premikom. Združeno letalstvo napada predvsem čete in vojaške prevoze. Na posameznih odsekih se pa tudi osredotočuje na izločitev tolp, ki podpirajo sovražnika. Tako je te dni likvidiralo neko tolpo okrog Polocka. Izgubila je 6000 mrtvih in preko 6500 ujetnikov.

Veselje nad Brozovimi porazi

Beograd, 12. maja. Znani srbski politik in publicist Spalajković izraža v »Novem vremenu« svoje veselje nad zadnjimi porazi Titovih tolp ter piše:

»Tito je hotel uničiti srbski nacionalizem. Po čigavem nalogu to dela, ve vsak Srb. Komunistična osveta in boljševiške metode mu služijo kot primerno sredstvo za dosego tega cilja. Toda Srbija ve, da predstavlja bolj proti Titu in njegovim tovarišem najusodnejšo dobo v življenju srbstva. To je boj na življenje in smrt. Tu ne gre le za oboroženo obrambo, temveč za zmago narodnega in človečanskega svetovnega nazora nad Titovimi mednarodnimi, brezbožnimi in barbarskimi metodami ter cilji.«

Čungking pričakuje pomoči

Šanghaj, 12. maja. Na konferenci mednarodnega tiska je zastopnik čungkinške vlade, ki je govoril o čungkinški slabosti — zlasti z vojaškega stališča — kritiziral slabo angloameriško pomoč Čungkingu. Odgovoril je na pismeno vprašanje nekega dopisnika glede »pozitivnih uspehov ameriške pomoči pri izobrazbi kitajskih čet.«

Zastopnik je izjavil: »Odločilnejše kot vprašanje izvežbanosti je vprašanje orožja. Neglede na to, kako dobro so kitajske čete izvežbane, tako dolgo, dokler jim bo primanjkovalo potrebnega orožja, itak ne morejo izvojevati nikake bitke. Na drugi strani pa zaradi pomanjkanja orožja vojakov tudi ni mogoče izvežbati. Zato je skrajni čas, da naši zavezniki tem našim težavam napravijo konec. Nikdar prej ni Čungking tako zelo čakal na zavezniško pomoč, kot prav sedaj.«

Proti umoru metropolita Sergeja

Slovesen protest ukrajinskih cerkvenih knezov

Krakov 13. maja. Generalni guverner dr. Frank je sprejel v navzočnosti zastopnikov vlade Generalnega guvernementa s šefom vlade, državnim tajnikom dr. Bueklerjem na čelu vodje avtokefalne in avtonomne pravoslavne cerkve Ukrajine, ki se mude sedaj v Generalnem guvernementu.

Obisk cerkvenih knezov, ki so se pojavili v spremstvu številnih škofov skupno z najvišjimi odličniki pravoslavne cerkve, Generalnem guvernementu na gradu v Krakovem, je sledil na željo knezov, da bi izrazili generalnemu guvernerju čustva najprisrčnejše hvaležnosti za izkazano gostoljubje in uslužnost nemških oblasti, ki so jih bili deležni od onega dne, ko so zapustili pred boljševiki svojo domovino.

Sprejem v slavnostni dvorani gradu je bil v znamenju obojestranskega, prisrčnega sporazumevanja. Z odkritosrčnimi besedami hvaležnosti so se obrnili odličniki posameznih pravoslavnih cerkva Ukrajine in Generalnega guvernementa na dr. Franka, da se mu zahvalijo za uvidevnost nemške uprave pri vseh vprašanjih pravoslavne cerkve in za skrb nemške oblasti, da se nudi pravoslavnim vernikom možnost izpolnjevanja verskih dolžnosti.

Vodje pravoslavne ukrajinske cerkve so podčrtali pri tem svoje trdno zaupanje, da se bodo prej ko slej vrnili na začasno zapuščene škofije, kjer bodo lahko nadaljevali prekinjeno delo. Njihovi nagovori so izzveneli v trdem priznanju velikega poslanstva, ki ga je vzela nase Nemčija v borbi proti boljševizmu.

Pri sprejemu pri generalnem guvernerju so podali pravoslavni cerkveni knezi v imenu episkopata duhovščine in mnogih milijonov vernikov izjave o zadržanju pravoslavne cerkve nasproti Moskvi. Te resolucije, ki so bile po prečitanju izročene dr. Franku, vsebujejo globok gnus, s katerim je sprejela pravoslavna občina na znanje zahrbten umor metropolita Sergija, ki so ga izvedli boljševiški agentje. Pri tem so poudarili, da je ta brutalen maščevalni zločin Stalina v srcih vseh vernikov našel najmočnejši odmev. Volja po uničenju, ki jo goje boljševiki, bo podžigala vernike pravoslavne cerkve v bodoče z le še večjo pripravljenostjo za žrtve in vztrajnostjo v borbi s temoto in kaosom.

Metropolit Polikarp, administrator ukrajinske avtokefalne cerkve, je prečital sklep koncila škofov, iz katerega posnemamo naslednje:

»Koncil je z gnusom ugotovil, da je še vnaprej v veljavi politika in taktika boljševikov, da z zahrbtnimi sredstvi deluje proti cerkvenim odličnikom ter da se ne ustraši nobenih nasilniških dejanj, niti skrajnega sredstva — umora. Kakor dolgo bo v Evropi ta sramota kulture — boljševizem — obstajal, tako dolgo bodo zločini take vrste na dnevnem redu. Le z dokončnim uničenjem boljševiškega kaosa lahko nastane pravi mir.«

V imenu avtonomne ukrajinske pravoslavne cerkve je prečital knezoškof Pentelejmon iz Kijeva izjavo, katera vsebuje istotako gnus in globoko sožalje ob vesti umora metropolita Sergija.

Ta novi umor nam kliče v spomin umor vrhovnega cerkvenega kneza metropolita Aleksija. Tukaj se kaže zopet krvava boljševiška roka, ki neizprosno z vsemi odvratnimi sredstvi zasužnjuje in zasleduje pravoslavno cerkev. Toda kri metropolita Sergija ni bila prelita zaman. Mir in verska skupnost bosta pa šele tedaj ponovno vstala, ko bo peklenska sila boljševizma dokončno uničena.

Metropolit avtokefalne pravoslavne cerkve v Generalnem guvernementu Dionysius, varšavski škof, je podal istotako generalnemu guvernerju izjavo škofovskega koncila o sramotnem boljševiškem umoru. »Mučeniška kri mnogih cerkvenih knezov, ki so jih umorili boljševiki, bo ona sila,« končuje dokument, »s katero bomo korakali do zmage v težki borbi s kaosom.«

Generalni guverner dr. Frank je odgovoril na odkritosrčne besede cerkvenih knezov v prisrčni obliki. Dobesedno je dejal: »Z globokim razumevanjem sem vzel vaša izvajanja na znanje. Eno vam lahko zagotovim: Vzel sem na znanje vaše besede zveste povezanosti v veri na zmago nemškega orožja. Zopet se boste vrnili v vaše cerkve in izpolnjevali vaše svete zakone v vaši domovini. V vseh časih so bili v vseh evropskih in drugih kulturnih deželah verski prepiri. Toda vendar lahko trdim: Brezversko gibanje se je pojavilo le enkrat, namreč v boljševizmu in to je, kar odloča v tem času. Kdor koli je obdržal božje ime na tej zemlji, ta mora biti odkrit nasprotnik židovskega boljševizma.

Z globoko žalostjo ste dvignili protest proti novemu sramotnemu boljševiškemu dejanju. Tudi jaz in z mano vsi se pripognemo pred častnim truplom tega mučenika vaše cerkve. Lahko vam zagotovim,« tako je končal generalni guverner dr. Frank svoja izvajanja, »mojo zahvalo ter prepričanje, da bo s sodelovanjem vsega uspelo, vas, gospodje škofje, vzpostaviti na vaša mesta in moje najboljše želje vas spremljajo pri delu za narod, ki vam je bil zaupan.«

Slovaški državniki pri Führerju

Iz Führerjevega glavnega stana 13. maja. Führer je sprejel danes slovaškega državnega predsednika dr. Tiso, ki je s slovaškim ministrskim predsednikom Tuko, vojnim ministrom Čatlošem in šefom propagande Tido Gasparjem dospel dne 12. maja na obisk. Führer je vodil s slovaškim državnim ministrom in ministrskim predsednikom prisrčen razgovor o odnosih, ki jih preveva duh prijateljstva med Nemčijo do Slovaške.

V pogovorih s slovaškim državnim prezidentom in slovaškim ministrskim predsednikom, katerim sta prisostvovala nemški zunanji minister von Ribbentrop in generalni feldmaršal Keitel, je dal Führer izraz svoje odločnosti, da bo Nemčija vojno, ki so jo vsilili sovražniki Nemčije in njihovi zavezniki na vzhodu in zapadu brez kompromisa dovedla do zmagovitega konca ter bo uresničila one temeljne nauke, ki zagotavljajo malim in velikim narodom dostojno in varno življenje, prosto od židovskih pijavk in prosto boljševiškega in kapitalističnega zatiranja.

Na večer 12. maja so bili slovaški državniki z gospodi iz svojega spremstva kakor tudi slovaški poslanik v Berlinu Černak in nemški poslanik v Bratislavi Lundin, gostje nemškega zunanjega ministra.

Rim. Papeževa častna garda, ki je doslej sodelovala le pri svečanih obredih, papeževih sprejemih ter službah božjih, ki jih je imel papež, bo sedaj vršila tudi pravo stražno službo. Dočim bo podnevi straža v stražarskih prostorih, bo ponoči njenih osem mož pod poveljstvom častnika v činu polkovnika stalno stražilo papeževo osebo.

Stockholm. Reprezentančna hiša Združenih držav je glasovala, kakor pravi agencija Reuter, na predlog senata, za podaljšanje najemniškega in posojilnega zakona za eno leto.

Oslo. Sovjetske zahteve napram Norveški tvorijo danes glavno temo v norveškem časopisju. Dnevniki imajo na prvih straneh naslove: »Grožnja vsemu Severu« in slično.

Kako postopajo zavezniki z Italijani

Ženeva, 12. maja. »Manchester Guardian« prinaša podrobnosti o možnosti ki jo imajo sedaj italijanski vojni ujetniki v Angliji, da se javijo v prostovoljno delovno službo za zavezniškim bojiščem. Ti Italijani bodo nosili britansko uniformo, na rokavu pa napis »Italija«. Ostali bodo še nadalje vojni ujetniki, vendar bodo britanske straže iz njihovih taborišč odstranili. Ne bodo pa smeli sklepati nikakih pogodb, obiskovati nikakih gostinskih obratov in kinematografov ter bodo kaznovani, ako bi govorili s civilisti. Podobno postopajo z italijanskimi vojnimi ujetniki v Združenih državah, ne da bi bile ameriške oblasti doslej objavile podrobnosti o omejitvah, ki jih morajo prenašati ujetniki. Izmed tisočev italijanskih vojnih ujetnikov v Ameriki se jih je doslej javilo v to službo le tisoč.

»Manchester Guardian« nadaljuje, da ni nerazumljivo, ako je Badoglieva vlada zaradi tega postopanja z italijanskimi vojnimi ujetniki in z izvajanjem pojma »sobojevnika« obupana. Nek italijanski antifašist, ki se je vrnil iz Čileja, je te dni izjavil v Neaplju: »Badoglio mi je dejal pri nekem razgovoru, da je zavezniška nadzorovalna komisija odklonila ustanovitev italijanskih prostovoljskih oddelkov«. Poročilo o prostovoljnem sodelovanju italijanskih vojnih ujetnikov v vojnem pomožnem zboru sprejema britanska javnost brez vsakega navdušenja, piše »Daily Mail« v uvodniku. Tudi bodoči britanski in ameriški tovariši teh Italijanov niso navdušeni, ker vojaki enostavno ne morejo razumeti, kako naj naenkrat iz Italijana postane »sodelavec«.

Med goriškimi komunisti se širi obup

Goriški Slovenci se otresajo grmarjev in njihove nadloge

Vse kaže, da se v vrste komunistične »osvobodilne« vojske zajeda strup dvoma o uspešnem koncu in obup nad položajem. O tem pričajo razni glasovi, ki so zadnje čase dospeli v Gorico. Pred kratkim je »Slovenec« poročal, da so rdeči v Renčah likvidirali 18 ljudi, med katerimi je bilo več starih partijcev. Sedaj se je izvedelo, da je bil v tej skupini tudi visokošolec Joško Schiff, doma iz goriške okolice. Schiffova usoda je res tragična. Bil je precej nadarjen fant, ki je razmeroma pozno prišel v srednjo šolo. Prej je namreč moral delati. Udeleževal se je dijaškega življenja v Gorici, kolikor so pač razmere dopuščale. V začetku vojne je prišel v ječo, iz katere se je vrnil letos v marcu. V ječi se je najbrž podrobneje seznanil s komunističnimi nauki. Kmalu po povratku domov je izginil iz Gorice. Na terenu pa ni prebil še polnih štirinajst dni, ko je prišla vest, da ga je VOS v Renčah likvidirala. Postal je pač sumljiv, ker si je dovolil samostojno mnenje o nekaterih stvareh in osebah .Zato je moral pasti.

Komunisti poklali »oficirski zbor« Gradnikove »brigade«

V Renčah so likvidirali skoraj ves oficirski zbor »Gradnikove brigade«, 14 mož. Osumljeni so bili zvez z »belo gardo«. Te zveze so sicer prav gotovo izmišljene, res pa bo, da je vse naveličano in da vsi komaj čakajo povratka v pošteno življenje.

Zanimive so vesti s Trnovske planote. Na Lokvah je baje komanda IX. korpusa. Tovariši oficirji živijo kot letoviščarji. Hrane jim ne manjka oblečeni so v nove uniforme, družbo pa jim delajo številne tovarišice ki bi sicer morale opravljati razna gospodinjska dela, a jim to ne diši ter take opravke rajši prepuščajo moškim, ki močno zabavljajo čez tovarišice in čez »enakost« v rdečem raju. So pa ženske dosti bolj vnete za to izgubljeno stvar kot možje.

Najbolj se je ta strašna razlika med moštvom in poveljniki pokazala tam okoli velike noči, ko so se nekatere »brigade« (Kosovelova, Gradnikova in Gregorčičeva) vračale v Lokve iz pohodov okoli Idrije. Mimogrede povedano: Kosovelova »brigada« je bila skoraj uničena. Videli smo raztrgane, zanemarjene, sestradane in ušive postave, ki so se pomikale po gozdnih poteh kot sence. Vsi so bili zelo potrti. Samo strah pred komisarji jim je branil, da se niso razpršili na vse strani. Eden izmed njih je rekel: »Pet dni smo korakali od Idrije. Vsak dan smo enkrat jedli nekaj juhe.« Stalni njihovi spremljevalci pa so bili strah, lakota in obup. Jasno je, da v takih razmerah ne morejo dolgo vzdržati.

Upoštevajmo idealizem slovenske mladine

Ljubljana, 13. maja.

Ko je meseca septembra lani izšel poziv, naj se vsi zavedni, za orožje sposobni Slovenci priglasijo k slovenskemu domobranstvu za brambo domovine pred komunističnim zločinstvom, je v vrstah slovenske mladine nastalo živahno vrvenje. Vsi mladi idealni fantje so takoj sklenili staviti svoje sile na razpolago domovini.

Izredna živahnost je nastala tudi v višjih razredih naših srednjih šol. Komunistična propaganda je hotela sprva pozniv k domobranstvu omalovaževati in umazati z nekimi očitki o sodelovanju z okupatorjem«. Toda zavedni slovenski dijaki so že v prvih dneh skoraj v vseh razredih strli komunistični teror. Vsi zavedni višješolci, sposobni za vojaško službo, so se med prvimi — t. j. že konec septembra — prijavili k domobrancem.

Ko so kasneje meseca decembra res poklicali dijake v vojašnice, so se nekateri razredi na ljubljanskih srednjih šolah skoraj popolnoma izpraznili. Marsikje imamo sedaj razrede s šestimi, osmimi ali petnajstimi učenci. Skupno je sedaj v vrstah slovenskih domobrancev do 400 srednješolcev od 5. pa do 8. razreda.

Bliža se konec šolskega leta. Spričevala o opravljenih študijah bodo dobili predvsem tisti, ki so ostali po razredih, dočim bodo junaški in odločni slovenski dijaki-domobranci ostali brez spričeval.

Čez čas pa se bo pokazalo še nekaj hujšega: lepe službe, za katere je treba po zakonih in po statutih končane srednješolske izobrazbe, bodo zasedli isti ljudje, ki so ostali po šolah.

Vsakdo mora uvideti, da je to pereč problem, ki ga moramo rešiti takoj. Do konca tega šolskega leta mora že biti stvar urejena in dijakom-domobrancem omogočeno, da v redu končajo tekoče šolsko leto.

Dva razloga govorita za to. Prvi razlog je v tem, da bo mogla graditi novo, lepšo bodočnost slovenskemu narodu samo mladina, ki zna sprejeti nase žrtve. Zadosti imamo izkušenj iz zadnjih dvajsetih let, da z mehkužno mladino, ki ne ljubi žrtev, ki se odteguje vsakemu naporu, marveč išče lagodne poti brez žrtev, ne moremo ustvariti kaj boljšega. V novo dobo moremo iti samo z novo, požrtvovalno, junaško mladino. In ta nova, junaška, požrtvovalna mladina je sedaj v domobranstvu. Prav tem fantom je treba omogočiti, da bodo potem, ko bodo odložili vojaške suknje, prišli na mesta, kjer je treba krepkih in junaških ljudi.

Drugi razlog pa je v tem, da mora vsak narod, ki od mladine zahteva žrtve, znati te žrtve tudi ceniti in spoštovati. Prav posebno pa mora vsak narod spoštovati tiste, ki se z orožjem v roki borijo za narodovo srečo in napredek. Nam Slovencem morda v tem pogledu manjka vojaške vzgoje in vojaške časti. Ne znamo zadosti ceniti neizmernih žrtev naših fantov, ki v nevarnosti za lastno življenje branijo naš dom in obenem še izgubljajo dragocena leta svojega študija. Tu se moramo ozreti na narode, ki držijo na svojo vojaško čast in znajo ceniti žrtve svojih vojakov. Za nemške dijake srednješolce in akademike, ki se borijo na vseh širokih frontah, je v celoti poskrbljeno, da zaradi svoje službe domovini ne bo trpel njihov študij in njihova bodočnost. Srednješolci in akademiki imajo posebne tečaje, kjer v nekaj tednih obdelajo snov tekočega leta ali tekočega semestra in potem napravijo iz te snovi izpit. Tudi srbska vlada je za svoje akademike in srednješolce, ki služijo v prostovoljaških oddelkih, poskrbela, da jim študij ne bo zastal. Beograjska univerza in tudi druge prirejajo posebne tečaje za akademike-vojake in jim tako omogočajo, da v redu končajo svoje študije.

Morebiten pomislek, da bi bilo to produciranje inteligence z nezadostnim znanjem, ne pride v poštev. Vsaka vojna nujno prinese s seboj tudi različne neizogibne posledice. Med njimi je gotovo tudi ta, da se šola ne more v redu vršiti. Toda od vseh teh hib, ki jih vojna prinaša, je morda ta še najbolj nedolžna. Res je, da inteligenci, ki je zrasla in študirala v vojnem času, manjka kopica najrazličnejših znanj in predmetov, s katerimi trpa sedanja šola mladino, res je pa tudi, da je inteligenca, ki dorašča v vojnem času, zmožna velikih žrtev, velikih naporov in krepke vojaške odločnosti. Ob mehkužnosti in neodločnosti, ki jo je v našo upravo in v naše ustanove zanesla inteligenca z lepimi diplomami, pa z malo odločnosti, malo aktivnosti, vsi čutimo potrebo po svežem valu nove inteligence, ki bo sicer v znanju nekaterih stvari vsaj v začetku na slabšem, pač pa bo zanesla v naše javno življenje red, disciplino, odločnost in aktivnost, za kar ima sedaj lepo šolo v slovenskem domobranstvu. Morebitno manjkajoče znanje bo ob teh lepih lastnostih prav lahko še kasneje nadoknaditi. Največja nesreča za Slovence ne bo v tem, če bodo vodili upravo, gospodarstvo in ostalo javno življenje ljudje z nepopolnim študijem, največja nesreča za Slovence bi bila, ako bi v javnem življenju prevladal mehkužni, sebični del mladine, ki je ostal sedaj na šolah in čaka, da bodo drugi s svojimi žrtvami izvojevali zanj lepa službena mesta.

Naša dolžnost je, da dijakom-domobrancem takoj omogočimo, da v redu končajo tekoče šolsko leto in da v redu končajo tudi svoje študije na univerzi. Čas pa teče in junij je že blizu.

Ljudstvu se vračajo njegove pravice

Odbor za dolenjske, notranjske in belokranjske begunce je predložil g. predsedniku generalu Rupniku obširen načrt za zboljšanje javne uprave. Med drugim tudi predlog, naj se vrne ljudstvu pravico na soodločanju, kdo bo vzgajal našo mladino na ljudskih podeželskih šolah. Svojčas je bila ta pravica ljudstva zelo poudarjena v krajnih, okrajnih in deželnih šolskih odborih. Z novimi zakoni se je ta velevažna določba brezobzirno črtala. Taka tatvina ljudskih pravic se je strašno maščevala nad nami, ljudstvo pa sedaj trpi na groznih posledicah vseh teh napak, saj je vsa javnost prepričana, da je sodobno gorje v marsičem zakrivila poleg drugih činiteljev tudi naša šola od zgoraj in od spodaj. G. Prezident je predlog odbora ocvojil in takoj izdal nalog prosvetni oblasti, da se pri vsaki nastavitvi učiteljske moči povpraša za mnenje ljudsko zastopstvo. Zaenkrat županstvo in sosvet, pozneje pa, ko se življenje normalizira, pa okrajni šolski odbor. Že doslej je ta določba gospoda prezidenta pokazala zanimive posledice, ko se nekaterih učiteljskih moči, ki ne zaslužijo ljudskega zaupanja in vzgoje nedolžnih otrok, občine kar otepajo. Tako je ljudstvo prišlo do svoje pravice in besede, da bo soodločevalo pri šolski upravi in ne samo plačevalo davke.

Tako je prav — ljudstvo dobiva svoje pravice nazaj na vsem področju javne uprave in zakonodaje. Ta določba naj bi se razširila na celokupno šolstvo in prosveto v Ljubljanski pokrajini!

Takrat, ko so se dijaki prijavili k domobrancem, ni nihče mislil na bodočnost. Vsi so pač videli, da je naša dežela v ognju komunističnih strahot, vsi so čutili dolžnost, da naši deželi in vsej Sloveniji pridejo na pomoč. Sedaj pa je od vstopa k domobrancem minilo že pol leta in sedaj je čas, da mislimo tudi nekoliko naprej.

Iz Trsta

Prekanjeni tatovi. V preteklih dneh so trije tatovi na prav lep način vdrli v dve stanovanji. V odsotnosti gospoda Maragonija, stanujočega v ulici Canova št. 11 so pozvonili na vrata stanovanja trije moški. Doma sta bili gospa Maragoni in služkinja. Ko sta odprli vrata, je eden od treh, ki so stali pred vrati dejal, da so s policije in imajo nalog preiskati stanovanje. Bolj v strahu kot prepričanju je gospa Maragoni pustila vstopiti trem gospodom. Eden je ukazal z njim v sobo, druga dva pa sta medtem lahko mirno rešetala po stanovanju. V kuhinji sta odmaknila omaro, za katero je bila vzidana železna skrinjica. S silo sta jo odprla in pobrala iz nje vso zlatnino ter si z njo napolnila žepe. Po opravljenem delu sta se vrnila k pajdašu, ki je stražil obe ženski in vsi trije so mirno odšli po stopnicah. Ženski sta se pomirili šele po njihovem odhodu in ko sta prišli v kuhinjo, sta spoznali, kakšno preiskavo so delali trije »policijski agentic«. Dobro so jima morale biti znane razmere v Maragonijevem domu, ker drugače ne bi vedeli, kje je skrinjica, iz katere so odnesli zlata v vrednosti 100.000 lir. — Na isti način — in najbrže tudi isti prekanjenci — so prišli v stanovanje Bodonijevih v ulici Crispi št. 39, kjer ni bilo doma niti gospodinje, pač pa neka njena stara prijateljica Jankovičeva. Nič ni pomagal ugovor, da ni nikogar od domačih. Eden je stražil v kopalnici, medtem ko sta druga dva odnesla iz sobe usnjato torbico s 5000 lirami. Ko so odšli je Jankovičeva spoznala, da so bili to navadni tatovi.

Spet dva dečka ranjena ob eksploziji. V tržaško bolnišnico so pripeljali 15 letnega Silvija Vodopija iz ulice Vigneti 47 z raztrgano roko. Našel je nek naboj in ga je hotel nesti domov, pa mu je med potjo eksplodiral. Z Malega Otoka pa so pripeljali 13 letnega Ivana Fajdiga, ki je pri eksploziji granate, ki je ležala v bližini njegovega doma, dobil težje poškodbe.

Policijska ura v Miljah. Prefekt tržaške pokrajine je izdal naslednji odlok: Policijska ura v občini Milje je od 22. do 5. Ta odredba stopi takoj v veljavo.

Izpred sodišča. 31. avgusta preteklega leta so karabinjerji pripeljali v zapore Marijo Guerini, ker je kršila zakone o racioniranju živil. Njej pa seveda to ni bilo po volji in je v silnem navalu svoje jeze začela psovati može postave. Ker se ni pokorila karabinjerjem in jim je pri tem dajala neprimerna imena, je bila predana sodnim oblastem. V zmešnjavi 8. septembra je Guerinijevi uspelo pobegniti iz zaporov ter je bila sedaj v odsotnosti obsojena na sedem mesecev zapora.

Kolesar podrl otroka. Neki kolesar, ki je privozil po ulici Mazzini je na vogalu ulice Imbriani podrl na tla 6 letno Margareto Morgan, ki so jo nato prenesli v bolnišnico.

Ulica Ghega zaprta za vozni promet. Iz tehničnih razlogov je za en mesec zaradi popravljanja palače Rittmeyer prepovedan vsak vozni promet po ulici Ghega od ulice Commerciale do ulice Cecilia de Rittmeyer.

Umrli so: Ludovika Nagelschmid, Olga Versolatti, Ana Vukosa, roj. Benič, Alojzij Pimis, Ivan Lampe, Josip Mahnič, Justina Baukon, Anton Gerzina, Karla Kanidišek, Ferdinand del Toso, Julija Pirona, Zofija Debianchi.

Iz Gorice

Ozeljan. Neznani uzmoviči so ponoči obiskali kurnik Milana Ferletiča ter odnesli lepega in ponosnega petelina ter nekaj kokoši in druge perutnine. V mirnem času bi se škoda ne poznala, dandanes so pa kokoši močno zrasle v časti in ceni.

15.000 lir je pozabil pod vzglavjem v hotelu neki Jože Peric, mehanik iz Ljubljane. Prišel je v Gorico s svojim prijateljem, poiskal sobo ter ves utrujen legel spet. Vso svojo gotovino pa je še prej dal pod blazino. Drugo jutro se je malo pozno zbudil ter moral silno hiteti, da ne bi zamudil vlaka. V naglici pa je pozabil denar pod vzglavjem. Imel pa je prav gotovo srečo. Sobarica, Štefka Hojakova iz Kala, je denar našla in ga brž izročila gospodarju. Ko je zvečer prisopihal Peric ves v skrbeh, ga je gospodar prenočišča lahko brž potolažil.

Devet kilogramov tobaka je oni dan nesel po goriških ulicah trgovec Salvatore Gullo iz Vidma pa so ga agenti gospodarske policije prijeli in preiskali. Seveda so mu dragoceno blago zaplenili.

Odložen krst. V neki družini v Gorici so dobili prvorojenca. Zato je umevno, da so bile za krst velike priprave. Povabili so sorodnike, znance in prijatelje. Ker pa so se doma le preveč mudili, bi bili kmalu zamudili določeno uro. Ko so opazili, da je že pozno, so se zbasali v avto, ki je vse skupaj odpeljal v cerkev. Pred krstnim kamnom pa so šele spoznali, da so otroka — pozabili doma. Tako so morali odložiti ves obred na prihodnji dan.

V mestni bolnišnici je bil imenovan za komisarja inž. Riccardo Dei Neri.

Gospodarska policija je zadnje dni zaplenila med drugim 10 kg kvasa, 70 kilogramov beluševa, 5 kg mila in večjo količino masla.

Tatvine. 23 letna Marija Žnideršič iz Orehovelj je nesla v Gorico 80 jajc, da bi jih prodala in si kupila kaj potrebnega. Po poti pa jo je ustavil neznan rokovnjač, ki ji je vzel jajca in še 400 lir gotovine. — Dva voza so ukradli ono noč Mirkotu Berdonu iz Mirna. Škoda znaša nekaj tisoč lir. — Trgovec Pepe Musina je na trgu pustil za hip svojo torbo na neki stojnici. Ko jo je hotel zopet vzeti, je ni bilo več. V njej je imel nekaj državnih obveznic in druge vrednostne papirje.

Sport

Ljubljana : Mars

Danes popoldne bo Mars spet nastopil po dolgem počivanju. Marsovci so zbrali svoje fante in danes bodo lahko pokazali, kaj jim je še ostalo od nekdanjega znanja in njihove priznane borbenosti. Ljubljana nas v tem srečanju gotovo ne bo razočarala, saj je pri zadnjem srečanju s Hermesom pokazala nenavadno poletno in solidno igro. Upajmo, da bo tako igro ponovila tudi pri današnjem srečanju. Vabimo prijatelje borbene nogometne tekme, da si pridejo ogledat današnji par, in ne bo jim žal. Spored na Ljubljani je takšenle: **ob 15: Ljubljana rez.: Žabjak, ob pol 17: Ljubljana : Mars.** Cene bodo propagandne.

Iztok : Vič

Danes dopoldne ob 11 se bosta pomerili na Mladikinem igrišču moštvi z Viča in pa Iztok iz vzhodnega dela Ljubljane. Vičani so se opogumili in se bodo postavili v bran proti Iztoku, ki jih je povabil na prijateljsko srečanje. Eni in drugi hočejo izrabiti prosti čas, da se izpopolnijo, da urede svoje vrste, slaba mesta zamenjajo z boljšimi močmi. Treba je biti pripravljen za težke tekme ali pa za domačo prvenstveno tekmovanje, ki se bo menda prav kmalu začelo. Gotovo je, da Vičahi danes ne bodo pokazali kdo ve kaj, toda če se bodo borili z njim lastno zagrizenostjo, pa bodo gledalci gotovo prišli na svoj račun. Prijatelje obeh nastopajočih vabimo, da si pridejo ogledat in bodrit svoje ljubljence z zelenega polja. Popoldne ob 16 bodo na Mladiki nastopili juniorji Mladike in SD Iztoka. Oboji so talentirani, vendar imajo Mladikarji večje izkušnje za seboj ko mladi Iztoki, ki šele urejujejo svoje vrste.

~

ŽSK Hermes — nogometni odsek. V nedeljo ob 9 obvezen sestanek vseh igralcev prvega in rezervnega moštva. Po sestanku trening na dva gola. Obvezno. — Načelnik.

Sporočilo športnega referenta Pokrajinske uprave. V zvezi s pripravami za ureditev športnega življenja v Ljubljanski pokrajini bo v sredo, 17. maja, ob 18 na Dunajski cesti 1-II., konferenca z naslednjim dnevnim redom: 1. poročilo odseka za telesno vzgojo, 2. položaj športa v Ljubljanski pokrajini, 3. smernice za bodoče delovanje, 4. slučajnosti. Na konferenco so vabljeni predstavniki vseh športnih organizacij.

Nemško prvenstvo v orodni telovadbi. V nedeljo je na sporedu v Kremsu ob Donavi nemško prvenstvo v desetoboju v orodni telovadbi. Poleg že imenovanih telovadcev sta se prijavila Kurt Krötsch (Leuna) in Adalbert Dickhut, bivši nemški mladinski prvak. Dalje so prijavljeni še naslednji izvrstni telovadci: Ernst in Kurt Braun, Guido Jane in Arthur Swoboda.

Dunajska enajstorica za Bratislavo. Po končanem treningu je dunajski kapetan sestavil moštvo, ki bo zastopalo Dunaj v nogometnem srečanju z Bratislavo. Lani je Bratislava zmagala z rezultatom 5:4 in letos se bo moral Dunaj pač revanžirati za ta poraz. Kapetan je zbral najboljše moči, ki so mu na razpolago. Postava Dunaja se glasi: Raftl (Rapid), Kaller (Vienna), Paviša (FC Wien), Gernhardt (Rapid), Sabeditsch (Vienna), Müller (Floridsdorfer AC), Riedler (LSV Markersdorf), Decker (Vienna), Huber (LSV Markersdorf), Jerusalem (Austria) in Kaspirek (Rapid). S to postavo so zastopniki premagali zastopstvo prvega razreda z rezultatom 7:2.

Pričetek lahkoatletske sezone. V nedeljo so pričeli nemški lahkoatleti s prvimi tekmovanji na igriščih. Največja prireditev je bila v Dražďanih, kjer je nastopilo 500 lahkoatletov. Največji uspeh je dosegel Dražďanec Kamps, ki je pretekel progo 1000 m v času 2:25,0 min. Njegovi vmesni časi so: 57 sek. za 400 m, 2:03 min za 800 m. — V Halle so bila na sporedu pomladna tekmovanja lahkoatletov. Najboljše uspehe so dosegli metalci. Janzen je zmagal v metu krogle z metom 13,62 m, v metu diska z metom 39,42 m; pri damah je zmagala Lore Grebe v metu krogle z metom 13,22 m in metu kopja z metom 39,25 m.

Flamec Clautier je zmagal v bruseljski zimski dvorani v treh medtekih na 60 km z oceno 59,35 km pred Michauxom, ki je dosegel 59,30 km.

Opozorilo

Uprava policije opozarja občinstvo na določila čl. 5. naredbe Vrhovnega komisarja v operacijskem področju »Jadransko primorje«, ki se glasi:

Prepovedano je dajati stanovanje osebam, ki nameravajo bivati nad sedem dni ali se dalj ko sedem dni muditi na operacijskem ozemlju »Jadransko primorje«, pa se ne morejo izkazati z dovolilom za bivanje.

Stanodajalec mora v primeru, da bivanje presega dobo, ki ni vezana na dovolitev, nemudoma vložiti prijavo na krajevno pristojno policijsko oblastvo.

Uprava policije.

Zaplemba imovine komunistov

Službeni list objavlja odlok o zaplembi imovine upornikov dr. Kaca Rudolfa, zdravnika, stanujočega nazadnje v Ljubljani, Mestni trg št. 17; kleparja Kisla Franca in žene Kisel Kristine, stanujočih nazadnje v Ljubljani, Rožna ulica št. 17.

Denar, topovi in kri...

Trgovcem s topovi pomenijo železo in vojaki toliko kot surovine, ki jih potrebujejo za svoje proizvode. Vojna pa jim pomeni važno trgovsko nujnost, ki bo orožje potrebovala. Orožje, ki ga proizvajajo njihove tovarne, je treba prodati, rabiti, čim prej uničiti in zopet obnoviti. V miru pa orožja nihče ne kupuje, ker ga ne potrebuje. Zato trgovci s topovi ugibajo in iščejo, kako bi izzvali med narodi sovraštvo, upore in poboje. Ako nastanejo takšni spopadi nenadoma, tem bolje za trgovce z orožjem; tedaj žanjejo silne dobičke. Kadar takšnih spopadov ni, jih je treba izzvati. Kajti, kakor potrebujejo trgovci s topovi železo za topove, tako potrebujejo tudi žrtev za svoje topove. Zato je Comité des Forges posvečal vse svoje sile v to, da bi izzval vojno. Ogromna propagandna zbirka denarja, ki je leto za letom požirala do 100 milijonov frankov, ki so jih porazdelili med politike in urednike francoskih in tujih listov, je služila Comitéju des Forges za izzivanje sporov med narodi, za upore in nemire, kar je trgovcem s topovi zopet pripomoglo do novih velikih naročil, velikokrat pa tudi do zaželene vojne.

Lastniki časopisov pa so po naročilu prav teh tovarnarjev prinašali vznemirljiva poročila, da bi vplivali na ljudsko mnenje doma in na tujem. Domači in tuji listi so bili podkupljeni.

Resnici na ljubo pa moram povedati, da se angleški in nemški propagandni uradi niso nikoli dali vplivati od Francozov. Nekateri škandali so izzvali hude tiskovne boje, vse na pobudo Schneiderja in njegovih pajdašev ali pa njihovih inozemskih tekmecev. Iz takih bojev je bilo razvidno, kako velikanski vpliv so imeli trgovci s topovi na vladne predstavnike, in kakšnih sredstev so se lotevali, da bi dobili čim več naročil. Zelo prijubljeno sredstvo, ki je skoraj vedno zaleglo, je bila oborožitev bližnjega soseda. Kajti, ako se oborožuje sosed, se moramo oborožiti tudi mi! Tako je n. pr. Schneider v tujih listih zvito poročal, da se oborožuje eden ali drugi sosed Francije. Podobna poročila so njegovi tekmovalci priobčevali v svojih listih. Schneiderju in njegovim inozemskim trgovcem s topovi pa so prihajala vedno nova naročila.

Takšna prevara se je zgodila s francoskimi strojnicami. V začetku l. 1917 so trije francoski listi, Figaro, l'Echo de Paris in Matin nenadoma odkrili, da prekašajo francoske strojnice po svoji kakovosti vse druge in da so prav te strojnice pripomogle k zmagi pri Sedanu. Nemški poslanec Schmidt, ki je bil v sorodstvu s podjetjem Schwerindustrie, je nastopil v Reichstagu (parlamentu) proti tem časopisnim vestem in je tudi napadel kanclerja. Da bi poslanca potolažili, so zglasovali z veliko večino in brez prigovora, da je treba naročiti tudi večje število nemških strojnic. Med obtožbo proti Bolopaši l. 1917 pa je prišlo na dan, da je bilo francosko časopisje podkupljeno od nemških tovaren za orožje v Karlsruhe. V naslednjih vrsticah imamo besedilo, ki so ga poslale v objavo tovarne v Karlsruhe, pariškim listom:

»Brzojavili smo vam. Prosimo, pričakujte naše pismo v Parizu. Vsebina te brzojavke je ta, da objavite v najbolj razširjenem listu, če mogoče v Figaroju, članek s sledečo vsebino: glavni stan francoske vojske se je odločil, da pospeši opremo z strojnicami ter naroča, da podpisano naročilo podvojite.«

Druga zelo značilna zadeva se tiče ruskih tovarn Putilov. Dne 27. januarja 1914 je objavil L'Echo de Paris sledečo brzojavko iz Petrograda, ki je vzbudila veliko pozornost:

»Razširjajo se vesti, da namerava nemški Krupp kupiti Putilove tovarne v Petrogradu. Ako je ta vest resnična, bo vzbudila v Franciji precejšnje vznemirjenje. Baje je nabavila Rusija za svoje topništvo, pehoto in mornarico, topove in municijo v Franciji. Veliko večino orožja, ki so ga doslej izdelovale Putilove tovarne, bodo odslej izdelovale tovarne Creusota ter tehnično osebje, ki so ga te tovarne svoječasno poslale v Rusijo.«

Jasno je, da je ta novica dosegla svoj namen: francoski tovarnarji so se prestrašili, da bi utegnili priti Prusom v roko razni tajni modeli Creusotovih tovarn, zlasti so se bali za model znamenitega 75 mm poljskega topa, kar bi se bilo zgodilo, ako bi se bil nemški Krupp polastil Putilovih tovarn. Ko se je kmalu potem izvedelo iz glavnega mesta Rusije, da se to lahko prepreči in sicer z novim posojilom, so se varčevalci onstran Alp oddahnili. In Francozi so zopet razvezali svojo nogavico ter v dveh dneh zbrali in dali na razpolago dve milijardi zlatih frankov. Denarnim mogotcem je igra uspela. »Nemška nevarnost« je bila iznajdba ruskega vojnega ministra Suhomlinova. Brzojavka, ki je izšla v Echo de Paris, pa je bila sestavljena v Parizu; sestavil jo je zastopnik ruske vlade v Parizu, Rafalovič, sporazumno s Comitéjem des Forges. Tako so dobile tovarne Comitéja zopet nova naročila za poldrugo milijardo frankov.

Tako je izvajal Comité des Forges silno korupcijo v lastni državi in na tujem. In Zaharov, skrivnostni trgovec s topovi, je pomagal, pospeševal in vodil strahotno tekmo oboroževanja pred l. 1914.

Prišla je svetovna vojna in z njo padec Nemčije in versajska pogodba, ki je predpisala Nemčiji skoro popolno razorožitev in preosnovo njenih tovarn, ki so doslej izdelovale orožje. Z versajsko pogodbo je bilo rešeno tudi poglavitno vprašanje, ki ga je stavil Comité des Forges, t. j. da bo Comité dobavljal Nemčiji potrebno orožje. To bi pomenilo tudi strah pred močnim sosedom. Izhod iz vseh teh zapletljajev ni bil lahek. Nemški »Kaiser« je grozil, Krup je spletkaril. Comité des Forges in njegovo časopisje je iznašlo drugo pot: skrivno oboroževanje nemške vojske. Zdaj so izdelovali naskrivaj orožje in zrakoplove za Reichswehr na Nizozemskem, na Švedskem in v Rusiji, in sicer v velikih množinah. Potem je pretila boljševiška nevarnost. Rusija je bila oborožena do zob, bila je pripravljena, da se vsak hip lahko vrže na svoje sosede. Poljska, Romunija in vse balkanske države so predstavljale dober trg za francosko jeklo in orožje. Tedaj razumemo odločitev Nemčije, da se je pričela skrivoma oboroževati.

Namesto »raja« nas čaka suženjsko delo v boljševiških rudnikih in gozdovih

Vse delo Osvobodilne fronte se vrši pod krinko »Osvobojenja Slovencev izpod okupatorja«. V imenu svobode so morili nedolžne ljudi, v imenu svobode so požigali slovenske vasi in uničevali naše narodno premoženje. Že ta igra sama je bila tako zločinska, tako nesmiselna, da je lahko vsakdo spoznal, lažnivost komunistične propagande.

To la komunistično zločinstvo bi se z morebitno komunistično zmago šele začelo. Sedanji pokolji, požigi in poplava laži, vse to je le uvod v tragedijo, ki bi jo doživljal slovenski narod, ako bi kdaj zares padel v roke zločinskemu breznarodnemu komunizmu. Komunisti že sedaj svoje cilje brez sramu na glas oznanjajo. Ako bi kdaj komunizem zares zavladal na slovenski zemlji, bi bilo prvo njegovo delo, da bi porušil cerkve, pobil duhovnike in narod moralno uničil. **Toda** komunizem nikjer ne ostane na sredi poti. Kar hoče uničiti, tudi zares in temeljito uniči. Niti tako obubožanih in moralno strtih Slovencev ne bo pustil na njihovi zemlji, ampak bo naredil z njimi tisto, kot je napravil s Poljaki, Estonci, Litvanci, Romuni in z vsemi narodi, katere je dobil v svojo krvavo pest. Slovence bi naložil na vlake in jih odpeljal v neizmerne sibirske planjave, kjer bi se za vedno izgubili v pisanem morju azijskih narodov.

Tega strašnega zločina nad slovenskim narodom komunisti tudi čisto nič ne skrivajo; te svoje cilje javno razglašajo kot svoj največji uspeh in kot največjo dobroto, ki bi jo mogli prinesti Slovencem. Na Primorskem so razširili proglas, ki ga je podpisal Pokrajinski komitet KPS za Primorsko Slovenijo. Naslovljen pa je ta proglas ne morda na Komunistično partijo, ampak na Osvobodilno fronto, har kaže naslov: Borci, komandirji in komisarji naše narodne osvobodilne vojske!

V tem proglasu na Osvobodilno fronto je Komunistična partija razkrila ves svoj zločinski program. Kako razločno so poudarili svoje staro geslo, vera je opij za narod. In kako zasmehljivo se sliši obljuba, da je »na neizmernih planjavah proletarske boljševiške države zadosti zemlje za vse«. Da si bodo letak lahko ogledali tudi tisti, ki kljub vsem zločinom, ki so jih komunisti zagrešili na Slovenskem, vendarle še pričakujejo od komunizma kaj dobrega, prinašamo letak v celoti:

»Primorski Slovenci!

Borci, komandirji in komisarji naše narodne osvobodilne vojske!

Naša zmaga ni več daleč. Osvobodilni boj Rusije se je izpremenil v zasledovanje panično bežečih nemških fašistov in junaki rdeče armade se približujejo Nemčiji. Naša narodno osvobodilna vojska pa prav tako zadaja sovražniku v izmeničnih bojih poraz za porazom.

Svetovna revolucija se približuje!

Z orožjem v roki si bomo priborili svobodo, uničili kapitaliste in se očiščeni pridružili veliki očetnjavi delavcev in kmetov kot najmlajša Sovjetska republika. Tudi pri nas bo zavladal tak red in zadovoljstvo, kakršnega že šestindvajset let uživajo naši tovariši in bratje Rusi v svoji vzgledni državi!

Delavci, kmetje, obrtniki, delovni izobraženci Primorske Slovenije!

Sedaj bomo terjali mi, doslej varani in od vseh tlačeni sloji človeštva! Ne bodo nas več zapeljevali zanikrni in sebični nacionalisti, ne farji, še manj pa kapitalistični posestniki, kulaki! Doslej vodeča inteligenca in kapitalistični kmetje mislijo samo na svoje imetje in na svojo mošnjo. Proč tudi s farji, ki s svojim temnim vedeževanjem mračijo naš veliki cilj, socialististično revolucijo! Veliki Lenin pravi:

Vera je opij za narod!

Sedeži kulture in razvedrila naj se ustvarijo iz cerkev in samostanov, katere je zgradilo in s svojim znojem vzdrževalo naše delovno ljudstvo. Mi zahtevamo gledališča in kina, dvorane in šole v vsako vas, narodu v veselje in napredek!

Ustanovili bomo v naši mladi republiki šole, v katerih se bo slovenska komunistična mladina učila jezika delavnega človeka, jezika tolikih milijonov — ruščine!

V bodočnosti ne bodemo več vzgajali farjev in kulakov, ampak delavne sovjetske državljane!

Posestva in zemlja bodo kolektivirani, kajti enakost je prva zahteva svobode!

Novi sovjetski izobraženci gradijo na zmagi internacionale.

Naša bodočnost ne pozna brezdelnosti. V domovini vseh proletarcev, v prostrani Rusiji so rudniki in tovarne, polja in gozdovi, na neizmernih planjavah naše proletarske države je zadosti zemlje in dela za vsakogar. Izpraznjeni prostori v osvobodilnem boju padlih tovarišev morajo dobiti naslednike.

Naše geslo se glasi: vse sile za zmago svetovne revolucije! Tega boja se mora udeležiti vsak. Omahujoče prisilimo v naše vrste, notranje sovražnike ali nasprotnike pa uničimo, če ne prej — po zmagi!

Živela velika Sovjetska zveza in njena mogočna armada, ki nam je odprla pot k narodni svobodi in razsvetljenstvu!

Živela slavna boljševiška partija velikih učiteljev človeštva Lenina in Stalina!

Živel prvi maršal Sovjetske zveze, genialni strateg osvobodilnega boja vseh narodov, tovariš Stalin!

Živel prvi maršal Jugoslavije, veliki legendarni voditelj južnoslovanskih narodov, tovariš Tito!

Komunisti so v svojih programih malokdaj odkriti. V tem letaku pa so povedali vso svojo resnico o zločinskih namerah, ki jih imajo s slovenskim narodom. Kot nagrado za vse »osvobodilno« delo in za vse žrtve, ki »morajo biti«, obljubljajo deportacije in končno uničenje slovenskega naroda v sibirskih tundrah.

Lepa posvetitev Brezm. Marijinemu Srcu

V »Meksiki« — veliki stanovanjski hiši mestne občine — se je posvetilo 65 družin

Za Bizovikom in Štepanjo vasjo, ki sta se posvetila Brezmadežnemu Srcu Marijinemu že pred tedni, si je Marija začela osvajati tudi Ljubljano. Zadnjo nedeljo se je posvetilo več družin v Mostah in v mestu samem. V Bizoviku in Štepanji vasi je bilo morda najlepše to, da je imela posvetitev tako prisrčno občestven značaj. V mestu je to težje doseči, ker med družinami pač ni tako tesne povezanosti kakor na vasi. Pa tudi v mestu je možna tako prisrčna občestvena posvetitev, ako se posveti naenkrat ves stanovanjski blok ali vsa velika stanovanjska hiša.

Tako prisrčno skupno slovesnost je imela v nedeljo, 7. maja mestna hiša na Jegličevi cesti 7. Ta dan se je posvetilo 65 družin Srcu Marijinemu.

Priprava na ta praznik je bila temeljita. Najprej globoka duhovna priprava skoraj v vseh družinah. Vsi, otroci in odrasli, so se skrbno pripravljali, da bodo čisti in duhovno prenovljeni ustoličili Kraljico slovenskih družin v svojem domu. Pa tudi na zunanje priprave niso pozabili. Visoko obokan vhod so okrasili s slavolokom: med dvema lučkama je visela podoba Marijinega Srca, ovita z vencem iz vrtnic, počez pa je bil trak z napisom: Marija naša mati sprejmi nas v svoje varstvo.

Kdor je v nedeljo popoldne hodil po Jegličevi cesti, je lahko videl prisrčen prizor: 65 družin, starši in otroci, vse je pod visokim obokom pričakovalo domačih duhovnikov, ki naj bi njihove družine posvetili. Mladostno razpoloženje in pestrost so dajali prizoru otroci iz vse hiše, ki so imeli ta dan res svoje angelsko veselje. Resni in pobožno zbrani obrazi staršev, mater in očetov, pa so dajali pečat resnosti in globoke vernosti.

Ob pol štirih je prišla domača duhovščina, g. župnik Košmrlj, g kaplan Stare, g. katehet Tomažič in g. kurat Križaj. Pozdravili so jih z deklamacijami najmlajši, nato je pa vsa množica skupno zapela pesem: »Marija pomagaj nam vojskini čas!« G. župnik je v prelepem govoru pozdravil vse družine. Poudaril je, da imajo večnostne ideje, kakor je ljubezen do Marije, velik pomen za socialno življenje, saj ga popolnoma preoblikujejo. Družina, ki je bila morda že močno razrahljana, se ob skupnem češčenju Matere božje zopet trdno poveže med seboj in postane zopet res prava družina. In več družin, ki so dosedaj živele druga poleg druge, pa vendar brez vsake notranje povezanosti, se ob taki skupni posvetitvi združijo v veliko občestvo. Prav tako se bodo tudi družine narodov med seboj trdno povezale šele ob skupnih večnostnih vrednotah. Vsem družinam je v imenu Dev. Marije, ki se ji danes posvetijo, obljubil prav posebno Marijino varstvo.

Potem so si gospodje na podlagi seznama razdelili stopnišča in so pričeli s posvetitvijo od družine do družine. Krasni družinski oltarčki z Marijino eliko ali kipcem v cvetju in lučkah, slovesna resnost pri posvetilni molitvi, vse to je pričalo, kako res je, kar je rekel gospodar neke družine: »O, to pa, Marijo imamo pa radi!« Neka gospa je postavila v oltarček 300 let staro Marijino sliko in rekla: »Pred to so molili naši predniki tri dolga stoletja, pred to bomo izpovedali Mariji svojo ljubezen tudi mi.« Zopet druga žena in mati je rekla: »Ta Marijin kipec je bil z menoj v vseh težavah od poročnega dne. Naj bo tudi danes in še naprej.«

Dve uri je trajalo posvečenje. V vsako družino je prineslo blagoslov in veselje. Zavedamo se, da je to res edinstven dar Božje Matere za vso hišo. Prošnja naših najmanjših ob sprejemu: da dobra bi ostala — vsa drobna srčeca, — je tudi prošnja nas vseh: da, ljuba Mati, dobra in Tvoja naj postanejo in ostanejo drobna srčeca in srca odraslih. To je tudi glavni namen lepo uspele verske prireditve.

O DELU OSVOBODILNE FRONTE PROTI SLOVENSKEMU NARODU

Dejstva, dokumenti, številke

250 strani velike oblike nad 200 fotografij

Cena 40 lir

Izide sredi maja

Naročila nad 10 izvodov sprejema iz prijaznosti uredništvo »SLOVENSKEGA DOMA« Ljubljana — Ljudska tiskarna

ZA MESEC MAJ: MARIJA NAM GOVORI

V svoji apostolski službi imaš nad vse učinkovito orožje — molitev.

Molitev je mnogo več kot samo nadomestilo za neposredno delavnost. Apostolsko orožje je, ki po svoji učinkovitosti neizmerno prekaša sleherno zunanje delovanje. Jezus je tri leta govoril, a je prej trideset let molil in v treh letih svojega javnega delovanja je vztrajal ne samo cele noči v molitvi, temveč se je v svoji duši neprestano pogovarjal s svojim Očetom, ko je ljudi učil.

Jaz sem z njim sodelovala pri odrešenju človeštva. Nisem pridigala, nisem vodila Cerkve, nisem delala čudežev, a molila sem in trpela.

Kakor jaz je tudi sv. Jožef molil in trpel. Čeprav ni bila zapisana v knjige nobena njegova beseda, je za spreobrnjenje ljudi vendar več storil kakor Janez, Peter in Pavel. Vsi, veliki osvajalci duš, so bili možje molitve.

Gorje apostolu, ki ne moli! Brneč bron je samo in žvenketajoč zvonec; izrablja se, utrudi se in lahko celo izgubi, ne da bi bil storil kaj dobrega za duše. In če rodi njegovo delo zveličavne sadove, jih je pripisati molitvi duše, katere ne pozna in ki sama tega ne ve. Za to ne bo dobil nikakega plačila.

Moli, moli in moli vedno več in več za spreobrnjenje in posvečenje duš! Vse svoje molitve in obhajila združi z apostolskim namenom!

Moli za svoje starše in za vse svoje drage!

Moli za Cerkev, za papeža, za škofe, duhovnike in za vse misijonarje in apostole!

Moli za tiste, katerim si želel storiti dobro, da bi jim to dobro ostalo.

Moli za tiste, katerim bi moral delati dobro, da tvoja molitev zadosti za tvojo vnemarnost.

Moli za vse, katere si med dnevom srečal, da jim moreš izkazati vse tisto dobro, katero si jim po poklicu dolžan.

Moli in ne nehaj nikdar moliti! Tako boš po meni in zame zmogel čudovite stvari.

Pogreb junaka Peršina

Ježica, dne 12. maja 1944.

Včeraj smo pospremili na zadnji zemski poti narednika *Peršina Franca*, ki je v ponedeljek, dne 8. t. m., padel na Mačkovcu na Dol. Pokojnikovo truplo je ležalo najprej v njegovi domači hiši v Stožicah št. 14; od srede opoldne pa do pogreba pa je bilo položeno na oder v občinskem domu na Ježici.

Takšnega pogreba, kakor ga je doživela včeraj Ježica, ko je pokopavala svojega prvega padlega borca proti komunistom, Ježica še ni videla. Sam sprevod je bil nad kilometer dolg. V njem je bilo nad 20 vencev, drug lepši od drugega. Posebno krasen je bil venec, ki so mu ga prinesli njegovi bojni tovariši, slovenski fantje, v katerih vrstah se je pokojni ves čas boril, in pa venec domačih deklet. Sicer pa je bil to pogreb, ki bi ga mogli smatrati za vzor. Nikjer nič zijal, kakor smo tega vedno navajeni. In kar je bilo najlepše: ves čas pogreba je vse molilo rožni venec. Vsem si mogel brati z obraza globoko resnost, s katero slovenski narod pokopava svoje najboljše sinove.

Politično upravo je zastopal pri pogrebu okrajni glavar g. Maršič Franjo, ki smo ga v sprevodu videli v spremstvu vodje pravosodnega oddelka g. dr. Iv. Bizjaka. Posebno lepo je bil zastopan domobranski častniški zbor z g. kapetanom Delakom na čelu. Med gg. častniki smo videli tudi poveljnika našega Franca g. nadporočnika Jan. Boršnarja. Sprevoda se je udeležila prav vsa Ježica. Tu je bila tudi vsa šoleka mladina s svojim učiteljstvom. Pogrebne molitve je opravil domači g. župnik v spremstvu vse druge domače duhovščine in pa voj. kurata. Ob odprtem grobu se je od pokojnega poslovilo več govornikov, med katerimi se je od pokojnega poslovil za domačo ježensko katoliško skupnost prof. Jan. Sever. Za osrednje sloven. katol. organizacije se je poslovil g. Hvale. Največji učinek pa je dosegel s svojim globoko zajetim govorom g. nadporočnik Boršnar. Domači pevski cerkveni zbor, pomnožen z domobranci, je pokojnemu zapel v slovo troje lepih žalostink. Domobranska četa je na pokopališču svojemu tovarišu oddala v slovo trikrat salvo v zadnji pozdrav.

Tako se je Ježica poslovila od svojega najboljšega fanta in velikega junaka v boju proti komunizmu, svojega Franca Peršina.

Velik tvorec sodobne češke proze je **Jan Vrba**. Pravkar smo izdali v prevodu njegov kmečki roman

»BOŽJI MLINI«

(dodane so še novele Gluhec, Nočna zgodba, Vrtnar)

Cena vez. knjigi, oprema arh. Gajška, 90 lir.

LJUDSKA KNJIGARNA V LJUBLJANI

Pred škofijo 5 — Miklošičeva cesta 5

Po deželi gre val navdušenja...

Po deželi gre tak val navdušenja za domobrance, da se vse kar je količkaj sposobno za orožje, javlja v njihove vrste. Ponovno se javljajo tudi taki, ki svoj čas zaradi kakšnih telesnih hib niso bili sprejeti. Dne 3. maja se je prijavilo v domobranski sprejemni pisarni osem bratov Mrgoletov iz Telč. Doma so pustili na smrt bolnega očeta in šli k domobrancem, da bi branili vero in dom. Velike skupine skrivačev prihajajo vsak dan.

Bauern, die sich monatelang vor den Banditen verbargen, tretten in die Reihen der Landeswehr. — Skrivači vstopajo v domobranske vrste

Acht Brüder meldeten sich in Novo mesto freiwillig zur Landeswehr. — Osem bratov se je prijavilo k domobrancem v Novem mestu

KULTURNI OBZORNIK

Slovenski prevod Rimskega misala

Izšel je tako pričakovani in potrebni **slovenski prevod celotnega Rimskega misala**, kakor sta ga prevedla in priredila **dr. p. Metod Turnšek in dr. p. Tomaž Kurent**, cistercijanca iz Stične. Založil ga je Stiški samostan. S tem je napravil veliko kulturno dejanje ter odpomogel potrebi, ki se je kazala že leta in leta. Vse naše liturgično življenje in prizadevanje je težilo po tem, da dobimo slej ko prej celotni Rimski misal, toda za to je bilo potrebno mnogo predpriprav. Toda vse te liturgične mašne molitve, ki smo jih dobivali po modernih molitvenikih, so samo deloma prinašale prevode iz rimskega misala. Zdaj pa imamo pred sabo celotni najnovejši in po vseh modernih razlagah prevedeni Rimski misal v knjižici, ki obsega — **1050 strani!** Tu je nauk o sv. maši, vse sv. maše ob nedeljah, praznikih in godovih svetnikov ter ob raznih prilikah, ordo missae ter razne mašne in cerkvene molitve ter note za slovensko in latinsko koralno mašo. Knjiga je velik dogodek na našem knjižnem trgu, o katerem bomo še govorili. Prihodnje dni bomo prinesli strokovno oceno, danes samo opozarjamo na izredno važnost te knjižne novosti, s katero je naše liturgično prizadevanje dobilo svojo krono. Tako je omogočeno sedaj vernikom kar najtesneje sodelovati z duhovnikom pri sv. daritvi. Vsem, ki so opravljali to delo zadnjih let, bomo vsi hvaležni. Knjiga je izšla v dveh oblikah: na belem umetniškem papirju ter na srednje finem šamon papirju. Prvi izvod velja 180 lir, drugi 140 lir. Oba sta vezana v platno ter ročno šivana, kar je opravila knjigoveznica Dežman. Spričo velikega obsega, lepih risb, večbarvne uvodne priloge ter večbarvnega tiska je cena gotovo majhna. Knjiga se dobiva v pisarni Katoliške akcije, Poljanska 6, ter pozneje po knjigarnah.

Razstava Remec—Trnkoczy

Pri Obrsnelu razstavljata sedaj že teden dni dve slovenski slikarici, ki vzbujata zanimanje občinstva, kljub temu, da je v javnosti malo pisano o njima. To je akademska slikarica Bara Remec, ki je že večkrat razstavljala po umetniških razstavah doma in v tujini (Bukarešta, Beograd, Praga itd.) ter gospa Jela Trnkoczy, ki sedaj razstavlja drugič, toda prvič z več slikami. Napolnili sta vse prostore s svojimi podobami, in sicer Trnkoczy s portreti, tihožitji in pokrajinskimi razpoloženji (Barje), Remec pa izključno samo pokrajine. Manjšo sobo pa je Remec rezervirala za svojo grafiko, in sicer nekaj monotopij ter cinkoreze in litografije, ki predstavljajo ilustracije Debeljakovih prevodov Mickiewicza in Kasprowicza. Trnkoczyjeva kot po svojih nastopih manj znana slikarica s svojimi portreti in tihožitji vzbuja veliko pozornost kot slikarica močnih barv. Odlikuje jo zlasti močna moška poteza ter živahne barve, kar pride do veljave predvsem v potretih. Ti imajo tudi večino na razstavi in so poleg tihožitij (Anemonel njena najboljša dela. Remec pa je od nekdanjih svojih razkošnih in večkrat kričečih barv prešla v subtilno doživljanje pokrajine ter se s tem približala že samim impresionistom (Grdi dol). Njena zunanja barvita gesta, ki jo je kazala v prvih delih, se je umaknila notranji vsebini ter umirjenosti, neki poetičnosti, ki je s čudno milino razprostrta čez njene podobe. Razvila se je v samosvojo slikarsko osebnost, ki ni več odvisna ne od šol in ne od vzornikov. V celoti razstava obeh slikaric prijetno preseneča ter se z njo naše slikarice uvrščajo v krog najboljših mlajših umetnikov. Kakor smo zvedeli, sta umetnici podaljšali razstavo nepreklicno do četrtka, praznika Vnebohoda do enih popoldan. Ob tej priliki opozarjamo ljubitelje slovenske likovne umetnosti, ki si zanimive razstave še niso ogledali, da jo obiščejo ter tako dajo priznanje slovenskim slikaricam, ki nadaljujejo delo Kobilice, Šantlove in drugih priznanih slovenskih umetnic.

P. N.

P. Kunaver: Skozi led in sneg

Povest za mladino. Z risbami opremil Marij Pregel. Izdala Nova založba v Ljubljani, 1944. Str. 142. Cena 48 lir. Pavel Kunaver že nekaj časa v prikupni pripovedni obliki budi v mladini zanimanje za naravo in ji nazorno prikazuje posebnosti naše zemlje. V potopisu »Skozi led in sneg« spremlja Slovenca Jožka Hribarja, kako mora z doma za kruhom in kako na jadrnici plove iz Trsta po Sredozemskem morju, mimo Vezuva in skozi Gibraltar, nato v Amsterdam in London, mimo Islandije, in kako se nazadnje pridruži raziskovalcem v ledenih puščavah Grenlandije.

Pisatelj zna neprisiljeno povezati poučno snov v dogodivščine; beremo zanimivo povest, ne da bi opazili razlagalca, povrhu pa ima zgodba zdravo vzgojno jedro. Ob težkem delu na ladji, v zvestobi in požrtvovalnosti, ob dobrih pa tudi ob neprijaznih tovariših si Jožko Hribar utrdi značaj in nazadnje doseže svojo srečo. Podobnega mladinskega slovstva imamo Slovenci prav malo. Kunaverjeva povest je gotovo med najboljšimi svoje vrste. Danes, ko je svet na vse strani odprt, nam je zemljepisno in naravoslovno znanje posebno živa potreba, bo tudi pričujoča povest dobrodošlo berilo za odraščajočo mladino.

46 - 36 - 63 - 20 - 49

so nadaljnje izžrebane številke ljudske knjižne tombole Zimske pomoči v Ljubljani

Minulo soboto, odnosno nedeljo, smo objavili prve tri številke knjižne tombole: 39, 23, 41, s katerimi so izčrpane vse dvojke.

Trojko bo zadel, kdor bo imel tri izmed vseh osmih do sedaj izžrebanih in objavljenih številk v isti vodoravni vrsti.

Dobil bo naslednje knjige: o 1. Jurčič: Cvet in sad, 2. Gregorčič: Oljki, 3. Dular: Krka umira ali Bevk: Po živalskem svetu, 4. Slapšak: En starček je živel..., 5. Velikonja: Anekdote in 6. Meško: Mir božji, Ob tihih večerih, odnos. Podlimbarski: Gospodin Franjo.

Knjige bodo gotove predvidoma 22. maja, ter bodo dobitnikom na razpolago v oddelku za tombolo v Gradišču, št. 2.

Naslednje številke za četverke bomo objavili v četrtek 18. t. m., odnosno na predvečer tega praznika, za petorice v nedeljo 21. t. m. in za tombolo od torka 23. t. m. do binkoštne nedelje 28. t. m.

Gospod prezident - pokrovitelj Sternenove razstave

Da izkaže zasluženo čast velikemu slovenskemu mojstru, akad. slikarju prof. Mateju Sternenu, ter obenem umetniku izrazi svoje priznanje za globoki socialni čut, ker je dohodek svoje razstave portretov namenil Socialni pomoči, je gospod prezident, div. general **Leon Rupnik** prevzel pokroviteljstvo njegove razstave, ki bo slovesno odprta o binkoštih v Jakopičevem paviljonu.

Lastnike slik, ki prihajajo v poštev za to razstavo, torej samo portreti, ki jih je naslikal akad. slikar Matej Sternen, naj bodo prepričani, da je s pokroviteljstvom gospod prezident poudaril veliki pomen Sternenove razstave, zato bodo pa gotovo svoje slike dali na razpolago za razstavo ter jih takoj naznanili Narodni galeriji. Pri tem naj ne odlašajo, saj je treba slike takoj fotografirati, da bo mogoče napraviti klišeje za reprodukcije za katalog razstave. Obenem naj se lastniki Sternenovih portretov zavedajo človekoljubnega namena razstave, saj je dohodek namenjen socialni pomoči. Hkrati naj pa prav nič ne skrbe za svoje umetnine, ki ih bodo posodili za razstavo, saj bo razstava zavarovana in noč in dan zastražena. Kdor se torej zaveda velikega pomena razstave, ki naj pokaže zelo zanimivo stran mojstrskega življenjskega dela od mladosti do današnjih dni, ta bo takoj storil svojo dolžnost ter brez zavlačevanja dal Sternenove portrete na razpolago s tem, da jih nemudoma naznani Narodni galeriji. Če čez nekaj dni se bodo pri lastnikih začeli oglašati podpiranci in uslužbenci Socialne pomoči s pismenimi pooblastili za sprejem slik. Tako bodo lastniki slik storili že takoj pri oddaji umetnin dobro delo, saj bodo dali podpore potrebnim priliko za zaslužek pri prinašanju slik. Vse umetnine bodo do razstave popolnoma varno shranjene v Narodni galeriji.

Razsežna poizvedovalna služba sloven. RK

Slovenski Rdeči križ je zadnjega pol leta z uspehom opravljal tudi razsežno poizvedovalno službo. Poseben poizvedovalni odsek je sprejemal v vložišču prijave za poizvedbe in sporočila na mednarodnih formularjih po 25 besed z odgovorom, in sicer za Ljubljansko pokrajino, za operacijsko ozemlje »Jadransko Primorje«, za republikansko Italijo, za Nemčijo, Češkoslovaško, Poljsko, Srbijo, Hrvaško, Črno goro, Bolgarijo, Grčijo, Albanijo, Madžarsko, Francijo, Španijo, Romunijo in Turčijo v dvojniku. Za Švico, zasedene italijanske pokrajine, Anglijo in vse izvenevropske države pa v štirih izvodih.

Po pošti prihajajo k RK odgovori in dopisi od central in pokrajinskih odborov raznih RK, Vatikana, raznih uradov in zasebnikov. Pošta ima seveda velike zamude, posebno zamudna je zveza z izvenevropskimi kraji preko Švice (6 do 12 mesecev). Občevalni jezik na sporočilnicah, ki gredo preko Švice, je nemški, francoski, italijanski ali angleški, na drugih pa je dopustna tudi uporaba slovenščine in srbohrvaščine. Skoraj nič odgovorov na sporočila ni do sedaj prišlo iz izvenevropskih držav. Nekaj jih je prišlo od nemškega RK, nekaj več iz Hrvaške in Srbije. Največ sporočil gre iz Ljubljane v Nemčijo, Hrvaško in Srbijo.

Naj pove le nekaj številk, kakšno je delo poizvedovalnega odseka. Do konca leta 1944, torej v treh mesecih, je bilo pri odseku vloženih prijav za 3169 pogrešanih, od tega 997 internirancev, 1251 kaznjencev, 555 vojnih ujetnikov in 356 konfinirancev. Za posebne poizvedbe je prejel odsek 3199 dopisov in odposlal 3106 poizvedb. Došlih in odposlanih sporočil je bilo 1936, odgovorov nanje je bilo 277. Po pošti je došlo sporočilnic in odgovorov 7708, odposlanih pa je bilo po pošti 8550 sporočilnic in odgovorov. Poleg tega je poizvedovalni odsek sestavljal še razne skupne pismene vloge, prošnje na razna oblastva itd. Prav tako je dajal dnevno poizvedovalni odsek povprečno 100 osebam splošne informacije glede legitimacij, prijavljanja na policijo, raznih nakaznic, podpor itd. Veliko delo, ki ga vedo ceniti le tisti, ki so bili deležni uspehov poizvedovalnega odseka.

Kaj nudi črna borza svojim odjemalcem?

Česar nam »Prevod« ne da, čujemo obrabljeni odgovor. Če zares drži, je pa drugo vprašanje. Dejansko bi se moral odgovor glasiti: **Črna borza nudi za umazan, težak denar slabo, nehigijensko, da celo za zdravje nevarno blago.**

Merilo za cene na črni borzi je umazan, to se pravi: pritihotapljen, prigonjan, ali na kakšen drug nepostaven način pridobljen denar. Kje namreč naj vzame pošten meščan 400 lir za en sam kilogram masti, prav dvomljive kakovosti in neznanega porekla? Kaj čuda tedaj, če prevarijo goljufi lastnega kompanjona in mu dajo slabo blago. Že kmet se skuša iznebiti nečednih, komaj užitnih kosov mesa od poginjenih ali tako rekoč v sili zaklanih živali in to za drag denar. Sam je pretkan in oprezen dovolj, da ne nudi svojim ustam in svojemu želodcu tega blaga. Meščan pa kupi iz tretje ali četrte roke mačka v vreči. Odlične kuharice skrbijo s svojo umetnostjo, da prevarijo nos in želodec svojega uglednega gospodarja, da misli: spet so se vrnili stari, zlati časi. Njegova prebavila pa niso istih misli, temveč protestirajo odločno in naglas proti tej pretkani kamuflaži. S pomočjo črne borze ne prideta le naglo pozvani zdravnik in njemu sledeči lekarnar do dobrega zaslužka, pripetilo se je že večkrat, da sta dobila tudi krstar in cerkovnik svoj obolos. In kdo je bil krivec? Črna borza? Bog ne zadeni! »Prevod« je kriv vsega tega, to ve že dojenček, ki mora biti prav »Prevodu« hvaležen, da je še živ.

Odjemalci črne borze menda ne vedo, da skrbi cela vrsta ustanov zato, da bi ljudsko zdravje ne trpelo škode pri trgovini z živili. Klanje živine se vrši pod nadzorstvom živinozdravnika, odnosno mesogleda. **Zakotna črna borza pa se boji takšnega nadzorstva, zato si mora potem škodo na zdravju pripisati odjemalec sam.**

Če je že tako, bi ne bilo mar pri teh razmerah bolje, da se sploh ne vmešavamo v ta posel. **Vrag naj vzame vso to nemarno bratovščino!** Noben pošten človek ne bo niti ene solze potočil, če grejo vsi ti po gobe.

Kakor vsako podjetje, vzdržuje tudi črna borza svojo propagando. Njej nasedajo tudi nekateri dobri, pošteni ljudje, ki so danes že kar prepričani, da ne morejo živeti brez vsakodnevnega mesa. **Celo znanost zlorabljajo, da bi izsilili s kalorijskim bohnečim ognjem prodor svoji črni borzi.** Zapomnite si, tudi v tem načinu bojevanja nismo novinci: tudi tega vašega vraga bomo, če bo potreba s samim Belcebubom izgnali!

Že od davnih časov sem sta si dve življenjski načeli hudo v laseh: mesojedci proti vegetarijancem. Neštetii primeri so tudi v našem mestu dokazali, da so mnogi someščani z izgubljenimi trebuščki odpravili tudi svoje nerodne nadušne bolezni. Njihovo telo je bilo z mesno žlindro že tako okuženo, da se je morala ogljikove hidrate razkrajajoča črevesna flora pred temi umakniti in so ostale le skromne sledi te flore na mrtvi straži. Z odtegnitvijo mesa se je izgubila tudi žlindra, priteklo pa je še nekaj časa, preden se je črevesna flora spet opomogla. Že doživljamo čuda, da so se prejšnji mesojedci spet opomogli od svoje shujšanosti. Spet postajajo okrogli in hodijo med nami kot zdravi in veseli dokazi proti zmotni, sivi kalorijski teoriji.

Boj proti črni borzi z mesom, je boj za ljudsko zdravje! Vegetarijanski kmet, ki si le ob nedeljah privošči košček mesa, naj bo vaš vzgled. Živila niso v vojni zato na razpolago, da bi z njihovimi odpadki krmili ribe. **Vsak gram beljakovine, vsak centigram maščobe naj človeško telo do kraja izrabi.** Prehrana je prinas še vedno tako znosna, da o lakoti še daleč ni govora. »Strah pred lakoto je hujši od lakote same!« Tega po izkustvu potrjenega izreka pesnika Knuta Hamsuna se poslužuje propagandni oddelek črne borbe kot vabe, s katero lovi lahkoverne odjemalce. **Toda nikarte ne bodite tako neumni kakor ribe, ki ne slutijo v tolstem kapeljnu trnka.**

V boj tedaj proti zdravju škodljivi črni borzi, za boljše ljudsko zdravje! Če bi pa utegnil ta naš dobronamerni poziv naleteti na gluha ušesa, vam **bomo tako zgovorno predočili vso nesnago vašega črnoborzijanskega jedilnega lista od kužne mrhovine pa do pasje pečenke, da vas bo za vedno minil vaš črnoborzijanski apetit.** Tudi tega dela za narodov blagor se ne bomo ustrašili!

Zahvala

Ob smrtni nesreči mojega očeta

Vidmar Jakoba

strojevodja v Ljubljani

mi je uprava „SLOVENCA" izplačala socialno podporo

Lir 3.800·—

ker je bil moj pokojni oče redni naročnik in plačnik „Slovenca" in kot tak zavarovan za gornjo socialno podporo. — Za nakazano zavarovalnino se upravi „Slovenca" najtopleje zahvaljujem.

S tem je vodilni slovenski dnevnik „Slovenec" dokazal, da je svojim naročnikom vedno v pomoč in ga zato vsakemu priporočam.

Ljubljana, 8. maja 1944. **Vidmar Ludovik**

Za današnji dan

Koledar

Nedelja, 14. velikega travna: 5. velikonočna; Bonifacij, mučenec; Paskal I., papež; Pahomij, opat.

Ponedeljek, 15. velikega travna: Križev teden; Zofija, mučenica; Janez Salski, spoznavalec.

Lunina sprememba: Zadnji krajec ob 12.12. Herschel napoveduje mnogo dežja.

Torek, 16. velikega travna: Križev teden; Janez Nepomuk, muč.; Ubald, škof.

Dramsko gledališče

»Zemlja«. Izven. Ob 18.

Operno gledališče

Melodije srca«. Izven. Ob 18.

Kino Matica

»Kitajski tiger« ob 10.30, 15, 17 in 19.

Kino Union

»Njegova najboljša vloga« 15, 17, 19

Kino Sloga

»Opereta« ob 10, 14.30, 16.45 in 19.

Kino Kodeljevo

Švedski slavček« ob 15, 17 in 19.

Lekarniška služba

Nočno službo imajo lekarne: v nedeljo: dr. Piccoli, Dunajska cesta 6; mr. Hočevar, Celovška cesta 62; mr. Gartus, Moste, Zaloška cesta; v ponedeljek: dr. Kmet, Ciril Metodova 43; mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4, in mr. Ustar, Šelenburgova ulica 7.

Zdravniška služba

Nedeljsko zdravniško službo bo opravljal od sobote od 20 do ponedeljka do 8 mestni višji zdravstveni svetnik dr. Franta Mis, Ljubljana, Poljanska 15, tel. 32-84.

Zgodovinski paberki

14. velikega travna

1530. leta maja meseca se je vladar avstrijskih dežel, kralj ogrsko-hrvaški in češki odločil za pogajanja s sultanom, ki se mu z orožjem ni mogel uspešno upirati. Poslanstvo sta vodila Jožef Lamberg z Ortneka in Nikolaj Jurišič. Za tolmača jima je bil dodeljen doktor prava Benedikt Kuripešič, doma v Gornjem gradu v Savinjski dolini. Že ob odhodu iz Ljubljane je Kuripešič pričel zapisovati vse, kar se mu je zdelo pomembno, svoje zapiske je po povratku objavil v mali knjižici, ki ima veliko topografsko, geografsko in etnografsko vrednost. Spis ima značaj dnevnika: z opisi krščanskega prebivalstva v turškem cesarstvu je hotel zganiti pisatelj krščanske mogočnike za odločen nastop proti polmesecu. Toda spis je bil klic vpijočega v puščavi. Ko so pogajanja za desetletno premirje, ki ga je želel skleniti Ferdinand, propadla, so bile avstrijske in hrvaško-ogrske zemlje skoraj brez vsake obrambe. Srednja in zlasti zahodna Evropa se je kaj malo menila, če so ginili krščanski narodi Podonavja in Balkana pod turškimi kopiti, ona se je ukvarjala s svojimi vprašanji, ideja križarskih vojská je že davno zamrla. O razgovorih v Carigradu poroča Kuripešič naslednje: Poslanstvo je dospelo v turško prestolnico 17. oktobra, pa je moralo čakati devet dni, da ga je sprejel veliki vezir Ibrahim paša. Ker ni na turškem dvoru nihče znal latinsko ali nemško, so se pogajanja vršila v hrvaščini. Ibrahim je na vse predloge ošabno in zaničljivo odgovarjal. Ko sta hotela poslanca odkupiti mir z denarjem, je dejal veliki vezir, da njegov gospod denarja ne potrebuje. Odprl je okno in pokazal na sedem stolpov, rekoč, da so vsi polni zlata in srebra. Sultan ne prodaja dežel in ljudi, zato naj molčita o denarju. Zelo slovesen je bil sprejem pri sultanu, s katerim sta se poslanca razgovarjala komaj pol ure. V vseh razgovorih pa nista mogla poslanca nič doseči. Po skoraj dva in polmesečnem bivanju v Carigradu se je odposlanstvo odpravilo domov. Mirna sprava je splavala po vodi, boj se je obnovil.

Drobne novice

Mohorjeve knjige še vedno lahko naročite v Mohorjevi prodajalni na Miklošičevi cesti 19 (palača Vzajemne zavarovalnice). Če ste drugod zamudili priliko ali pozabili, ne zamudite zdaj še zadnje priložnosti, da ne boste ostali brez lepih in poučnih knjig.

Sv. maša zadušnica za pok. Dr. Ivanom Zajcem, šef-zdravnikom OUZD v pok. se bo brala v torek 16. t. m. ob pol 8. uri v cerkvi Marijinega Oznanjenja.

Sveta maša zadušnica za gospo Veber Emilijo in hčerko Apolonijo, soprogo in hčerko univ. prof. dr. Franca Vebra, ob obletnici njune smrti bo v ponedeljek, 15. maja, ob 8 v cerkvi sv. Cirila in Metoda za Bežigradom. Prijatelji in znanci vabljeni.

Križanske moške kongreganiste vabimo na jutrišnji izredni cerkveni shod, ki se prične točno ob 17 (petih) in pri katerem bomo v družbi drugih ljubljanskih kongreganistov slovesno obnovili posvečenje brezmadežnemu Srcu Marijinemu. To izredno pobožnost bo vodil preč. g. p. prior Učak. Listke s papeško posvetilno molitvijo prinesite s seboj. Peli bomo iste pesmi kot lani. Udeležba za vse obvezna.

Kongregacija gospodičen in kongregacija učiteljic pri sv. Jožefu imata svoj redni shod v ponedeljek, 15. maja. Pridite vse!

Osebje za prvo pomoč pri letalskih napadih, ki so ga prijavila razna podjetja za zdravstveno protiletalsko zaščito v obratih, bo imelo tečaj za prvo pomoč prihodnji teden od ponedeljka 15. t. m. do petka 19. t. m. od 17.30 do 19. ure v sejni dvorani mestnega županstva z vhodom pri trgovini mestne elektrarne na Mestnem trgu. Podjetjem je bilo dostavljeno še posebno obvestilo.

Frančiškanska dvorana. 14. in 18. maja ob 16 zgodovinska drama »Kraljica vzhoda«. Igrajo gojenke konvikta Notre dame. Vstopnice v trgovini Sfiligoj.

Kajenje na tramvaju je odslej po policijski odredbi najstrožje prepovedano v vseh tramvajskih motornih vozovih tako v notranjosti kakor na obeh ploščadah. Naprošamo potnike, naj to prepoved vestno upoštevajo, da ne bo kazni. Za prikolice ta prepoved ne velja.

Formicet pastile za desinfekcijo ust in grla dobite v vsaki lekarni.

Člani podružnice Sadjarskega in vrtnarskega društva Ljubljana I, ki so naročili paradižnikove sadike, dobijo iste v ponedeljek, 15. maja, v času od 8—12 in od 13—16 v bivšem centralnem šolskem vrtu ob Zeleni poti (ki je podaljšek Kopališke ulice v Koleziji). Zamudnikov ne bo mogoče upoštevati.

Prvošolci-ke in drugošolci-ke prijavite se v tukajšnji korepetitorij »Napredek«. — Redni vsakodnevni pouk. — Vpisovanje dnevno. Informacije: **Specialne instrukcije za srednje šole. Kongresni trg 2.**

Dijaki-inje srednjih šol prijavite se v tukajšnje tečaje posameznih predmetov. — Vpisovanje dnevno. — Informacije: **Specialne instrukcije za srednje šole, Kongresni trg 2.**

Bolne rastline, njihove posamezne dele, prinesite pravočasno v pregled rastlinskemu zdravniku-fitopatologu ing. Prezlju, Wolfova ulica 3. Uradne ure od 8—12.

Članicam Dekliškega krožka Trnovo. — Umrla je članica našega krožka gdč. Olga Breceljnik, uradnica uredništva »Slovenca«. Na zadnji poti jo bomo spremile skupno v nedeljo, 14. maja, ob pol treh popoldne z Žal iz kapele sv. Andreja.

Za pokojno osmošolko Marijo Prijatelj iz Vel. Lašč bo danes, v nedeljo, pri oltarju Marije Pomagaj v stolnici sv. maša ob 8. Prijatelji in sošolke vabljene!

Stare kravate napravim popolnoma novo. Naročila sprejemam dnevno do 10 na Tržaški cesti 17-II., P. Amon.

Da ne bo pomote! Uredništvo »Slovenskega doma« izjavlja, da g. Josip Krošelj, gozdar v Ljubljani, ni istoveten z Josipom Krošlom, omenjenim v članku »Grobarji slovenskega naroda v besedi in sliki«, priobčenem v včerajšnji številki lista.

OPOZORILO.

Prosimo vse državne in javne ustanove ter vsa druga privatna podjetja, da ne vlagajo več prošenj za dodelitev damskih nogavic, ker že dosedaj vloženih prošenj z ozirom na našo majhno produkcijo ne bomo v stanju izvršiti do jeseni. — Upoštevati se mora tudi, da mora en del produkcije ostati razpoložljiv za ostalo občinstvo, ker bi sicer vsi ostali konzumenti ne mogli dobiti nogavic. Prosimo, da se to upošteva in

beležimo z odličnim spoštovanjem

Josip Vidmar, tovarna nogavic in perila, Savlje 18, Ljubljana. Pred škofijo 18, Prešernova 20. Dunajska 7a, Gosposvetska 1.

Tečaj o negi in prehrani dojenčka, ki se bo vršil na oddelku za zdravstveno zaščito mater in otrok Higienskega zavoda (Dečji in materinski dom, Lipičeva 3), se prične 22. maja t. l. ob 16. Tečaj traja tri tedne ter je brezplačen. Vpisovanje se vrši v Dečjem domu vsak delavnik dopoldne.

Učite se strojepisja! Novi eno-, dvo- in trimesečni tečaji (dnevni in večerni) pričenjajo 15., 16., 17. maja. Pouk dopoldne, popoldne ali zvečer po želji obiskovalcev. Moderna strojepisnica, desetprstna metoda! — Učnina zmerna. Vpisovanje dnevno. Informacije, prospekte daje: **Trgovsko učilišče »Christofov učni zavod«, Domobranska 15.**

Semenski krompir in fižol je dobil mestni gospodarski urad. Ker ima pa na razpolago le malo blaga, naj pridejo po nakaznice v sobo 15 v Beethovnovi ulici št. 7 samo obdelovalci majhnih parcel, ki še niso ničesar posadili, pa so se prijavili že marca meseca za krompir in fižol. Nakazila bo mogoče dobiti, seveda samo dokler bo trajala zaloga, tako, da pridejo v ponedeljek 15. t. m. dopoldne od 9. do 12. ure na vrsto prosilci z začetnicami A do J, isti dan popoldne od 15. do 18. ure z začetnicami K do P, v torek 16. t. m. od 9. do 12. ure pa prosilci z začetnicami R do Ž in za njimi tudi zamudniki, ki se niso naznanili ter vendar potrebujejo semenski krompir in fižol.

Novi grobovi

† **Jakob Modic.** V Brestu pri Tomišlju je izdihnil gospod Jakob Modic, posestnik in gostilničar, star 64 let.

† **Ivan Škafar.** V Ljubljani je umrl železniški uslužbenec in posestnik Ivan Škafar. Blagega rajnega bodo pokopali v ponedeljek ob pol treh iz kapele svetega Nikolaja na Žalah.

Naj rajnim sveti večna luč! Vsem njihovim dragim naše iskreno sožalje!

Potrošnikom kuriva

Po odločbi Pokrajinskega gospodarskega sveta z dne 10. t. m., št. 4927, dobijo potrošniki premog na odrezke za maj za domačinstva v enaki izmeri, kakor je veljala za mesec april, in sicer: za mala domačinstva nakaznice A 60 kg; za domačinstva nakaznice B 100 kg; za domačinstva nakaznice C 150 kg.

Pri teh odmerjenih količinah bodo trgovci mogli vršiti dostavo premoga stranki na dom le v okviru danih možnosti.

Potrošnikom se priporoča, da se v lastnem interesu glede odjema premoga za maj pravočasno zglasijo z nakaznico pri svojem dobavitelju, ki je označen na nakaznici.

Če in kdaj bodo trgovci s kurivom delili tudi drva, bodo potrošniki obveščeni v časopisju.

Sindikat trgovcev s kurivom.

Opozorilo delodajalcem in delojemalcem

Še vedno se dogajajo primeri, da nekatera podjetja sprejemajo v službo delavce brez predpisanih poslovnih knjižic in brez posredovanja Borze dela. Opozarjamo ponovno, da se smejo zaposliti le tiste osebe, ki so v posesti predpisane poslovne knjižice (veljavna je tako italijansko-slovenska izdaja iz l. 1943, kakor tudi jugoslovanska izdaja iz l. 1938) in ki so bile posredovane po Borzi dela.

Delodajalci in delojemalci, ki ne bi upoštevali zgoraj navedenih predpisov, **bodo kaznovani po zakonitih določilih** Uredbe o ureditvi povpraševanja in ponudbe dela z dne 8. aprila 1942 in Uredbe o poenotenju poslovnih knjižic z dne 4. aprila 1943. Borza dela.

Jutrišnji sinfonični koncert

Radijske postaje se bo pričel točno ob 19, drugi del koncerta pa po odmoru ob 20.10. Prosimo p. n. občinstvo, da v interesu nemotenega izvajanja do tedaj zavzame svoja mesta.

Obvestila Rdečega križa

Papirna zbirka RK. Na razposlana pismena vabila se je odzvalo že večje število trgovskih obratov, ki so dali RK nerabni papir, papirne odpadke, odpadke lepenke itd. na razpolago. Vabimo tudi vse ostale obrate, ki doslej tega še niso storili, da se odzovejo našemu vabilu. Čim večjo utežno količino kdo daruje, tem večja je njegova pomoč RK. S tem pa ni rečeno, naj javijo papir samo oni, ki ga imajo mnogo. Tudi obrati, ki morejo darovati manjše količine papirja, naj jih že sedaj pripravijo. Le prav majhne količine naj se ne prijavijo. Podjetja jih naj prihranijo za podrobno papirno nabirko, ki bo izvedena v »Tednu nabirke za Slovenski Rdeči križ« v času od 22.—27. maja t. l. Način izvedbe te nabirke bomo objavili v kratkem. **Vse prijave naj se pošljejo na naslov: Slovenski Rdeči križ — gospodarski referat — deklišča šola pri Sv. Jakobu, telefon 21-23.** Papir bomo začeli pobirati v prihodnjih dneh z vozom od obrata do obrata. Hvaležni pa bomo, če nam bodo hotela podjetja papir sama dostavljat na naslov, ki je naveden zgoraj. Imena darovalcev bomo objavljali.

Zahvala. RK so podarili: ga. Žvan Marija 50 lir, g. Stupica Janko 25 lir, g. Erjavec France 100 lir, v počastitev spomina pokojne ge. Fronner Marije ga. Koren Metka 150 lir, Zveza slovenskih zadrug namesto venca na grob dolgoletnemu članu upravnega odbora g. Ivanu Mavriču 500 lir. — Vsem prisrčna hvala!

Obvezno brezplačno cepljenje zoper koze v Ljubljani

Za otroke iz mestnega središča bo javno brezplačno obvezno cepljenje zoper koze v ponedeljek 15. maja ob 17. uri v Mestnem domu, prav tako pa isti dan ob 17. uri tudi v ljudski šoli na Zoisovi cesti. K pregledu naj pa starši prineso v Mestnem domu cepljene otroke spet v Mestni dom 22. maja ob 17. uri, prav tako pa 22. maja ob 17. uri tudi v ljudsko šolo na Zoisovi cesti. K cepljenju morajo starši prinesti vse lansko leto in v letošnjem januarju in februarju rojene otroke, prav tako pa morajo prinesti tudi vse one otroke, ki doslej sploh še niso bili cepljeni in one, pri katerih cepljenje doslej ni bilo uspešno.

Za otroke iz vzhodnega dela mesta in z Viča ter Gline bo javno brezplačno obvezno cepljenje zoper koze v torek 16. maja ob 16. uri v mestnem zavetišču v Japljevi ulici in isti dan ob 16. uri v ljudski šoli na Viču. K pregledu naj starši otroke prinesejo v mestno zavetišče v Japljevi ulici 23. maja ob 16. uri in isti dan ob 16. uri v ljudsko šolo na Vič. K cepljenju morajo starši prinesti vse otroke, rojene leta 1943, in tudi vse letos januarja in februarja rojene otroke, prav tako pa tudi vse one otroke, pri katerih cepljenje doslej ni bilo uspešno. Starši morajo otroke prinesti ne glede na to, če dobe vabilo k cepljenju ali ne. Seveda morajo k cepljenju prinesti okopane otroke v snažni obleki. Vse starše opominjamo, da je cepljenje strogo obvezno te dobe po uspešnem cepljenju pismeno potrdilo, ki ga je treba dobro shraniti, ker ga bodo morali predložiti pri vpisu otroka v šolo. Vse drugo o cepljenju zoper koze je razvidno z razglasov na vseh mestnih oglasnih deskah, na cerkvenih vratih in drugih prostorih.

Kaj je novega pri naših sosedih?

Z Gorenjskega

Namestnik Gauleiterja v kamniškem okraju. Te dni je obiskal Gauleiterjev namestnik Thimel kamniško okrožje. Vojaški možje kamniškega okraja z okrožnim vodjem Pilzom na čelu so poročali gostu o najvažnejših vprašanjih in tekočih zadevah v kamniškem okraju. Na večer je Gauleiterjev namestnik govoril na zborovanju članov stranke. Naslednji dan si je ogledal gost urade stranke in se je v posameznih oddelkih prepričal o poslovanju. Dalje je obiskal še vzoren obrat v Mengšu.

Koncert zbornih pesmi je priredila na praznik dela v Kranju Hitlerjevska mladina s tamkajšnjega učiteljišča. Koncert je bil prirejen v domu stranke in so se ga udeležili okrožni vodja dr. Pflegerl, predstavnik vojaških oblasti in drugi predstavniki. Ves koncert je potekal pod geslom: Dneva tek v pesmi in melodiji. Koncert je izredno lepo uspel in žel veliko priznanje.

Znatna kazen za tatvine je zadela 31-letnega Franca Jugoviča, doma iz Svetega Duha pri Škofji Loki. Služil je na kmetiji v okrožju Špitalič na Koroškem in je ob odsotnosti gospodarjevi v času od jeseni 1942 do januarja 1944 vlamljal v vilo brez stanovalcev. S ponarejenimi ključi si je odprl zaklenjena vrata in je odnašal počasi preproge in drugo opremo. Na posestvu samem je iz nezaklenjenih prostorov odnašal posteljno in namizno perilo, zavese in drugo. Seveda ni pozabil obiskati tudi vinske kleti. Ker je bil Franc Jugovič že večkrat predkaznovan, je bil obsojen na 4 leta ječe.

Lep pogreb v Spodnjem Dravogradu. V Spodnjem Dravogradu so te dni slovesno pokopali Konrada Trummerja, ki je padel v izvrševanju svoje vojaške dolžnosti. Rajni je bil vodja v oddelku motorizirane enote in se je ob grobu poslovil od njega okrožni vodja železniške policije, ki je posebej poudarjal vojaške vrline padlega.

S Spodnje Štajerskega

Gorjanska šolska mladina je obiskala Celje. Okrog 300 fantkov in deklet iz gorskih šol v celjskem okrožju je prišlo te dni na obisk v okrožno mesto. Ta mladina ima mesto običajnega šolskega pouka mladinske šolske tečaje, ki jih ji je oskrbel urad za ljudsko prosveto pri štajerski domovinski zvezi. Tako proučujejo te šoloobvezne otroke drugi inteligenti in upokojene učne moči. Mladina je bila gost štajerske domovinske zveze in si je ogledala kulturni film ter zvočni tednik. Sledil je ogled mesta, ogled neke tovarne in nato zopet filmsko predvajanje pravljice. Šolski svetnik Stibor je ugotovil, da so gorjanski otroci kar dobro podkovani v šolskem znanju in da poznajo tudi nemške pesmi.

Odlikovan je bil Ptujčan desetar Anton Topolovec, ki je prejel k železnemu križcu druge stopnje sedaj še železni križec prve stopnje.

Slovesen pogreb v Mariboru je bil prirejen brambovcu mariborske mestne standarte Alojziju Kostanjevcu. Brambovec je padel v boju s tujimi banditi. Pokopan je bil na mestnem pokopališču na Pobrežju.

V Šmarju pri Jelšah so istočasno izročili pomočniška pisma 15 poljedelskim vajencem. Izročitev je bila združena s slovesnostjo, katere se je udeležilo mnogo kmetov. Nastopil je tudi govornik iz Gradca.

Nesreče. 10-letni Jožef Stan iz Ruš si je zlomil levo roko. 11-letnemu Feliksu Trinkerju iz Maribora je obtičala krogla v levi nogi. 19-letnemu poljskemu delavcu Ernstu Zeleniku iz Dornberga pri Ptuju je brizgnilo apno v oči. Vsi ponesrečenci se zdravijo v mariborski bolnišnici.

Iz Hrvaške

Visoko odlikovanje SS skupinskega vodje. SS skupinski vodja general Konstantin Kammerhofer je prejel od Poglavnika visoko hrvatsko odlikovanje reda kralja Zvonimirja z zvezdo in hrastovimi listi. Generalu Kammerhoferju je izročil odlikovanje osiješki veliki župan.

Budakovo »Ognjišče« na nemških odrih. Najlepše Budakovo delo »Ognjišče« so v Rauchovem prevodu dosedaj že petdesetkrat uprizorili na dunajskem ljudskem gledališču. Krstna predstava tega dela je bila te dni tudi v brnskem gledališču.

Gostovanje dunajske državne opere v Zagrebu. Kulturni stiki med Zagrebom in Dunajem so vedno živahni. Tako poroča časopisje, da v Zagrebu trenutno zopet pričakujejo prihoda članov dunajske državne opere, ki bodo v zagrebški državni operi nastopili z Mozartovo opero »Ugrabitev iz Seraila«.

Iz Srbije

Novi uspehi proti Brozovim tolovajem. Beograjska »Donau Zeitung« poroča, da so v nedavnih bojih nemške in bolgarske čete ter oddelki srbskih prostovoljcev in srbske državne straže znova potolkle in uničile večje skupine Brozovih komunističnih tolovajev. V bojih, ki so bili zelo krvavi, so imeli tolovaji več tisoč mrtvih. Veliko tolovajev je bilo tudi ujetih. Bojišče in vse področje, ki so ga ogrožali tolovaji, je bilo temeljito očiščeno. Večina tolovajev je bila pobitih. Z begom se jih je rešila samo neznatna skupina. Na nekem drugem področju so pa proti komunistom spontano nastopili tudi srbski četniki ter so jim s svojim odločnim nastopom prekrižali načrte, da bi se zopet utaborili na srbskem ozemlju.

Povelinik srbskega prostovoljskega zbora polkovnik Mušicki je odpotoval iz Beograda v Zahodno Srbijo, kjer pregleduje in nadzoruje posamezne postojanke srbskih prostovoljcev.

Razstrelivni predmeti pri Gornjem Milanovcu. Na področju Gornjega Milanovca so po poročilu »Donau Zeitunge« odvrgla anglo-ameriška letala več razstrelivnih predmetov, ki so težko ranila štiri osebe.

Uspešno delovanje otroškega gledališča v Beogradu. Kmalu po končanih vojnih dogodkih v Srbiji leta 1941 je beograjski učitelj Stanko Maslovarič zbral skupino nadarjenih otrok ter je pričel z njimi prirejati ter izvajati otroške gledališke igre. Prve predstave te otroške gledališke skupine, ki je pričela nastopati pod imenom »Otroško gledališče Srbija«, so bile v majhnih predmestnih gostilnah. Vse predstave so bile izredno dobro obiskane. Vodstvo otroškega gledališča je čisti dobiček od vseh predstav odstopilo raznim dobrodelnim ustanovam, predvsem beograjskemu mestnemu odboru srbske Zimske pomoči. Po polletnem nastopanju je ta skupina otrok zbrala že toliko sredstev, da je z njimi oblekla več sto siromašnih srbskih otrok ter preskrbela kosilo za 180 begunskih otrok. Razen tega je poslala mestni občini v Kragujevcu znesek 10.000 din z željo, da se v tamošnjem mestu odpre dom, v katerem bi dobila potrebno zavetišče in oskrbo najsiromašnejša in najpotrebnejša srbska mladina iz Šumadije. Kragujevška občina je ta predlog sprejela ter je takoj ustanovila tak dom. V njem je danes popolnoma preskrbljenih 500 sirot v starosti od 3—18 let.

Globok socialni čut in plemenito srce so ti beograjski otroci pokazali najbolj na ta način, da od nobene gledališke predstave zase niso zahtevali niti dinarja nagrade ali odškodnine. Ravno obratno: otroci so še sami prinašali vodstvu otroškega gledališča svoje domače prihranke ter so z njimi hoteli zmanjšati in olajšati bedo ter pomanjkanje svojih tovarišev in sovrstnikov. Na tako plemenito delovanje omenjene otroške skupine je kmalu postal pozoren sam srbski ministrski predsednik general Nedič. Vse otroke iz gledališke skupine »Srbija« je pozval k sebi ter jih je v imenu vlade pohvalil za dosedanje njihovo nesebično in požrtvovalno udejstvovanje. Vsej ostali srbski mladini je pa te srbske otroke postavil za zgled z besedami: Dokler bodo živeli v Srbiji takšni Srbi in Srbčiči, Srbija ne bo propadla. Otroci so generalu Nediču obljubili, da bodo hodili po začrtani poti še naprej ter so mu po svojem vodji Maslovariču zopet izročili večjo denarno vsoto v dobrodelne namene.

Na delovanju otroškega gledališča je postala pozorna tudi beograjska radijska oddajna postaja ter ga je pritegnila k sodelovanju. Tako je beograjska radijska postaja s pomočjo tega otroškega gledališča uvedla svoje otroške ure, ki so vsako sredo. Istočasno se je zanjo zanimalo tudi srbsko prosvetno ministrstvo ter vodstvo Kolarčeve ljudske univerze s sedanjim komisarjem Boškom Bogdanovičem na čelu ter je sklenilo, da se to otroško gledališče dvigne na umetniško stopnjo pravih otroških gledališč, kakršna obstajajo in delujejo že v nekaterih drugih kulturnih evropskih državah. Po tem sklepu bo sedaj beograjsko otroško gledališče nastopalo vsako nedeljo v veliki dvorani Kolarčeve ljudske univerze pod pokroviteljstvom prosvetnega ministra. Poleg dosedanjega vodstva je otroško gledališče še dobilo pravo vodstvo gledaliških strokovnjakov in umetnikov. Prva predstava tega otroškega gledališča pod spopolnjenim in zboljšanim vodstvom je bila na Kolarčevi ljudski univerzi na pravoslavno vrbico pred pravoslavnimi velikonočnimi prazniki. Poleg gledališkega zbora ima otroško gledališče tudi svoj godbeni orkester, ki šteje 30 članov. V gledališko skupino so lahko sprejeti samo nadarjeni otroci do petega gimnazijskega razreda. Vodstvo gledališke skupine na vsakega člana skrbno pazi in gleda predvsem na to, da morajo člani te gledališke skupine biti tudi vseskozi najboljši in vzorni učenci v svojih razredih.

»GOLIJAT« brez posadke napada sovražnika

Skrivnost krmarjenja na daljavo

Ena najnovejših tvorb nemških orožarn je pritlikavi tank »Golijat« brez posadke. Naloženega z razstrelivom brezžično vodijo proti sovražnemu tanku, ki ga uniči s tem, da se zadene obenj in se na ta način razstrelivo vname in eksplodira. To brezžično krmarjenje na daljavo, ki se lajiku dozdeva kot najmodernejši napredek tehnike, se je sicer v poslednjih letih precej spopolnilo, vendar se more ponašati s starostjo, ki se »brezžičnemu« strokovnjaku dozdeva že kar častitljiva. Vendar te spet in spet osupne, če se vozila ali ladje na brezžično povelje enega samega človeka, brez sleherne druge pomoči začno pomikati dalje. Kako se je, na primer, ves svet začudil, ko je Marconi pred mnogimi leti, ko še ni bilo razrešeno vprašanje telefoniranja na velike daljave, s svoje jahte, ki je bila zasidrana 100 km pred New Yorkom, brezžično prižgal luči cestne razsvetljave v New Yorku. Nekaj, kar je bilo načelno prav isto, so bile vožnje nemške »pošastne« ladje »Zähringen«, ki se je vozila okoli brez posadke in ki so njeno smer in hitrost z neke druge ladje brezžično vodili.

Po svetovni vojni je z nadaljnjim razvojem brezžične tehnike, z gradnjo odličnih oddajnikov in sprejemnikov, prodrlo »igračkanje« na brezžičnem področju v širše ljudske sloje. V vseh civiliziranih državah so se javljali na daljavo krmarjeni avtomobili in ladje, in topovi, ki so jih brezžično pripravljali k streljanju, kakor tudi letala brez posadke. Stalni nadaljnji razvoj tehnike, ki je zahteval bolj izrazito strokovnjaštvo na brezžičnem področju, je povzročil, da se je to »igračkanje« uneslo in s krmarjenjem na daljavo so se bavili le še v laboratorijih znanstvenikov in velikih industrijskih podjetij. In tako se nam dandanes dozdeva že na pol pozabljeno krmarjenje na daljavo kot nekaj povsem novega in skrivnostnega.

Osnova krmarjenja v daljavo

Krmarjenje na daljavo sloni na istih iznajdbah kakor brežičia telefonija in telegrafija. Krmar, ki hoče brezžično voditi »Goliata«, mora imeti močno oddajno postajo (je seveda lahko izredno majhna) v »Goliatu« pa je poseben radijski sprejemnik. Krmar torej lahko brezžično — radijsko — oddaja povelja sprejemniku v »Goliatu«. Seveda ta povelja niso kakšni ukazi, kakor da bi jih klical psu, ampak vse bolj enostavni znaki iz različnih električnih sunkov. V osnovi je brezžično krmarjenje zgrajeno na podobnih načelih, kot veljajo pri avtomatskih telefonskih centralah, seveda v malem. Ali ste se že kdaj vprašali, kako je mogoče, da lahko zavrtite pri telefonu, ko ste dvignili slušalko številnico štirikrat, kakor vam pač predpisuje telefonska številka, ki jo boste klicali, pa se vam klicana številka res tudi oglasi, ne da bi kdo posredoval. Vse delo in vse izbiranje, potrebno da ste našli zaželjenega naročnika, so opravili sunki električnega toka, ki ste jih sprožili vi, ko ste vrteli številčnico na telefonskem aparatu. Sunki električnega toka so delovali seveda v centrali na glavni pošti in tam so tudi povzročili potrebne premike (mesto telefonist!), ki so vas zvezali z zaželjenim telefonskim naročnikom. Prav na poseben način, samo brez žic, se prenašajo povelja od krmarja na sprejemnik v »Goliatu«. Če pri navadnem telefonu lahko pokličemo določeno številko in ko smo jo poklicali, zazvoni telefon na tej številki, tedaj si lahko mislimo, da bi v »Goliatovem« sprejemniku imeli morda več sto različnih številk, več sto telefonskov, ki bodo zazvonili, če bi krmar zavrtel na svojem oddajniku odgovarjajoče številke. Mesto, da bi telefončki zvonili, bi pa posameznim številkam lahko dali druge naloge. Te naloge v tem primeru obsegajo vse upravljanje motorja, ki žene mali tank, dalje krmarjenje »Goliata« in tudi vžig naboja.

To vse je še razmeroma enostavno, čeprav je že toliko tehničnih podrobnosti vključenih, da jih ni mogoče v celoti obravnavati. Vendar vsa ta načela še niso nobena skrivnost. Najtežje, kar je bilo treba rešiti, je bilo pač vprašanje **brezhibnega brezžičnega prenosa,** saj je bilo treba ustvariti sprejemnike in oddajnike tako, da jih sovražnik sploh ni mogel in jih ne more motiti. Dalje mora biti prinos brezžičnih povelj ves čas, ko »Goliat« brezžično deluje, pod avtomatičnimi kontrolami, ki so prav posebne in kompolicirane tehnične naprave. Le ta **tehnična jamstva, da se avtomati nikdar ne zmotijo in ne dajo zmotiti,** so za današnje čase edina skrivnost modernega krmarjenja na daljavo.

Križanka št. 137

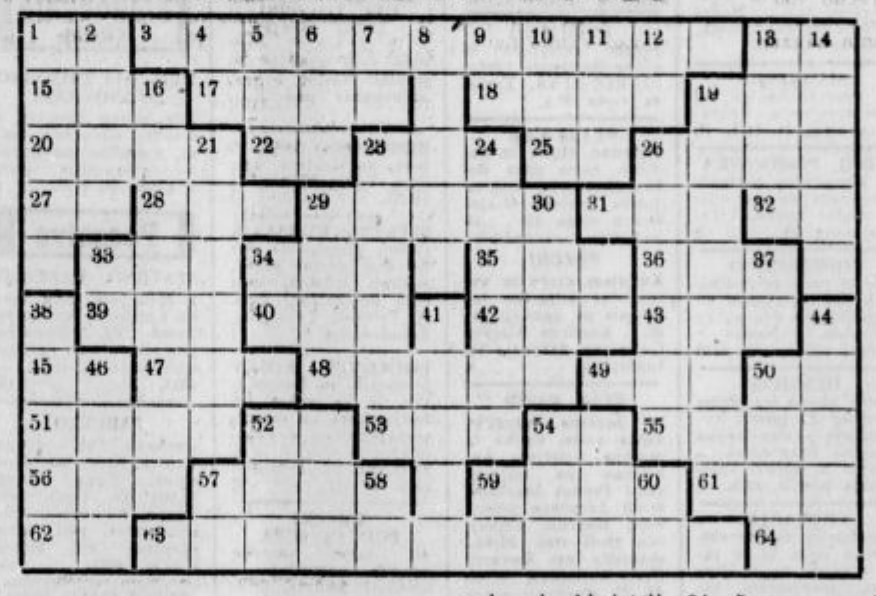

Vodoravno: 1. osebni zaimek, 3. naslov otroške pravljice, 13. japonska mera, 15. zelenjava, 17. kraj v Sremu, 18. torej (latinsko), 19. vodna naprava, 20. del njive, 22. latinski predlog, 23. more, 25. kazalni zaimek, 26. reka in kraj na Štajerskem, 27. italijanska nota, 28. pletena posoda, 29. lepotilno sredstvo, 31. vodni pojav, 32. površinska mera, 33. slovenski cerkveni skladatelj, 34. časovna enota (množ.), 35. pregrinjalo, 36. del čeljusti, 39. latinski pozdrav, 40. priimek slovenskega pisatelja, 42. vzklik začudenja, 43. moško ime, 45. nada, 47. vrsta zemlje, 48. čer, 49. glasniki, 50. živalski glas, 51. obvodna ptica, 52. ruska reka, 53. arabsko moško ime, 54. kratica za starejši, 55. kis, 56. vrsta papige, 57. del kroga, 59. planet, 61. grška boginja, 62. predlog, 63. naslov otroške pravljice, 64. vrh v Julijskih Alpah.

Navpično: 1. vrsta dalmatinskega vina, 2. del telesa, 4. nikalnica, 5. žensko ime, 6. imendan, 7. učenje, 8. del pluga, 9. oblika pomožnega glagola, 10. staroslovanski bog, 11. jarem, 12. kratica za družabnika (tujka), 13. odprtina, 14. jezero (v koroškem narečju), 16. na roko jo natikamo, 19. vrh nad Radovljico, 21. leposlovna oblika, 23. na srečolovu jo kupimo, 24. mesto v Toskani, znano po izdelovanju slamnikov, 26. zdravniški pripomoček, 29. del Notranjske, 30. skrinja, barka (latinsko), 33. dalmatinski medmet, 34. glej 7. navpično, 37. oblika pomožnega glagola, 38. domača ptica, 41. idol, 44. dan v tednu, 46. vodni hlapi, 50. zdravilna rastlina, 52. dve, 54. kraj pri Šmarjah, 57. predlog, 58. pritrdilnica, 59. začetnici priimka in imena slovenskega pesnika, 60. kemični znak za skandij.

Rešitev križanke št. 136

Vodoravno: 1. Morava, 7. dva, 10. porast, 16. akacija, 17. kolobar, 18. tak, 19. Ind, 20. lep, 22. rak, 23. ora, 24. Arad, 27. voden, 29. nrav, 31. Rina, 32. mesečen, 34. jate, 35. ona, 37. Ela, 39. USA, 41. bon, 42. Sa, 43. Mav, 45. drugače, 47. brz, 49. ve, 51. pritok, 53. ara, 54. globel, 56. obredi, 57. naj, 58. lakota, 59. la, 61. Ana, 62. kasta, 63. ilr, 64. P. n., 65. oba, 67. als, 69. est, 71. kos, 73. prsa, 75. vejevje, 78. ordo, 79. Rain, 81. kobra, 83. snob, 84. eha, 86. mik, 88. bev, 89. kor, 91. oba, 92. Maribor, 94. Korotan, 95. Amager, 96. tam, 97. Tagore.

Navpično: 1. Mataro, 2. okarina, 3. rak, 4. Aci, 5. vino, 6. ajd, 7. da, 8. sreden, 9. ak', 10. por, 11. Olaf, 12. Bok, 13. Abo, 14. Saratov, 15. traven, 20. los, 21. peč, 25. Ana, 26. da, 27. Veliki Klek, 28. nesoglasje, 29. nj, 30. Rab, 32. ime, 33. na, 36. patena, 38. ananas, 39. ukaže, 40. clan, 52. Rb, 55. et, 60. Abraham, 64. podobar, 65. oprema, 66. asi, 67. av, 68. nebesa, 70. te, 71. Krn, 72. sobane, 74. an, 76. Job, 77. vrv, 78. os, 80. ribe, 82. Sora, 85. mig, 86. kor, 89. kot, 90. rog, 91. Oto, 93. rt, 94. km.

Kundmachungen der Ernährungsanstalt
Obvestila Prehranjevalnega zavoda v Ljubljani

Abgabe von Weichkäse und Haferflocken
Delitev mehkega sira in ovsenih kosmičev

I.

Verbraucher in der Stadt Laibach bekommen mit 15. Mai angefangen auf den Abschnitt »Ma 19« der vom SVA in Laibach ausgegebenen Maigrundlebensmittelkarte je 250 g Weichkäse in folgenden Milchläden:

•

Potrošniki v mestu Ljubljani bodo prejeli začenši s 15. majem t. l. na odrezek »Ma-19« majske živilske nakaznice izdane od Mestnega preskrbovalnega urada v Ljubljani po 150 g mehkega sira pri sledečih mlekarnah:

Gruden Jakob (Celovška 101), Schleicher Adolf (Celovška 21), Špan Nežika (Predjamska 53), Balantič Ivanka (Cankarjevo nabrežje 11), Cvelbar Nežka (Sv. Petra c. 8), Fratnik Katarina (Sv. Petra c. 33), Kovačič Bronislava (Sv. Petra c. 60), Kerne Marija (Bleiweisova 88), Martinc Franja (Bleiweisova 17), Štular Nežka (Bleiweisova 1), Gmajnar Anton (Stari trg 2), Seničar Fran (Lesjak) (Stari trg 30), Horvat Fanika (Linhartjeva 6), Hosta Marija (Tavčarjeva 4), Krže Ivanka (Florjanska 28), Dolinšek Anton (Poljanska 77), Perdan Ivan (Resljeva 1), Kerin Ivanka (Ilirska 15), Klopčar Zalka (Jegličeva 10), Kolenc Ana (Tovarniška 1), Kovačič Marija (Zidovska steza 6), Kroupa Pavel (Erjavčeva 2), Kugovnik Elka (Zaloška 16), Levka Angela (Miklošičeva 9), Mahovič Breda (Tržaška 18), Skriba Nora (Tržaška 60), Žiberna Marija (Tržaška 1), Pretnar Kati (Tržaška 88), Rojšek Ivanka (Šmartinska c. 16), Rejec Frančiška (Kopitarjeva 1), Režek Minka (Janševa 2), Zoš Barbara (Cesta 29. Oktobra 2), Seničar Ivana (Kolodvorska 35), Štefanija Marija (Gosposvetska 10), Tušar Antonija (Medvedova 30), Vidic Stana (Staničeva 2), Vidmar Ljudmila (Ciglarjeva 12), Vokač Roža (Breg 8), Vovk Milka (Kolizejska 25), Zorko Pepca (Gosposka 16).

II.

Kinder bis zum 3. Lebensjahr und werdende Mütter in Laibach bekommen mit 15. Mai angefangen je 400 g Haferflocken (2 Päckchen zu 200 g) gegen Abgabe des Abschnittes »a 3« der vom SVA in Laibach mit der Gültigkeit vom 1. IV. 1944 ausgegebenen Zulagekarte »Do. Ma.«, bzw. gegen Abnahme des Grundabschnittes der Brotzulagekarte für werdende Mütter mit der Bezeichnung »N«.

Haferflocken für werdende Mütter werden in der Feinkosthandlung Koretič Rafko, Ulica 3. maja, für Kinder aber in folgenden Läden ausgegeben werden:

•

Otroci do 3 let starosti in noseče žene v Ljubljani bodo prejeli začenši z 15. majem t. l. po 400 g ovsenih kosmičev (2 zavoja po 200 g) proti odvzemu odrezka **»a 3«** dodatne živilske nakaznice Do. Ma., ki je izdana od Mestnega preskrbovalnega urada v Ljubljani z veljavnostjo od 1. V. 1944., oz. proti odvzemu glave dodatne živilske nakaznice za kruh za noseče žene, ki je označena s črko »N«.

Ovseni kosmiči za noseče žene se dobijo v delikatesni trgovini Koretič Rafko, Ulica 3. maja, za otroke pa v sledečih mlekarnah:

Ambrožič Ivanka (Celovška 105), Jurkovič Katarina (Celovška 42), Anderlič Zofija (Predjamska 8), Bove Fani (Frančiškanska 6), Brozič Jožefa (Pred Škofijo 21), Filipič Pavlina (Sv. Petra c. 53), Skole Alojzija (Sv. Petra c. 45), Žibert Ivana (Sv. Petra c. 26), Galjot Ana (Zabjak 6), Gmajnar Anton (Bleiweisova 47), Ilovar Marija (Bleiweisova 92), Leskovic Ana (Bleiweisova 47), Jug Ana (Bleiweisova 31), Sterle Frančiška (Stari trg 17), Ivanc Marija (Florjanska 10), Magdalenc Ana (Florjanska 9), Janežič Josipina (Poljanska 3), Končnik Angela (Poljanska 77), Jelnikar Angela (Središka 8), Jenko Ivana (Slomškova 9), Jerman Antonija (Resljeva 8), Zakošnik Štefka (Ilirska 15), Korelec Marija (Kongresni trg 15), Košak Antonija (Lepodvorska 25), Krajc Milka (Ambrožev trg 9), Kramar Marija (Kodrova 9), Kranjc Marija (Novi trg 1), Krese Angela (Vošnjakova 4), Krašnja Terezija (Bohoričeva 16), Medved Ivanka (Zaloška 45), Lovšin Amalija (Strossmajerjeva 4), Novak Anica (Tržaška 11), Petek Angela (Tržaška 62), Skorjanc Cecilija Tržaška 2), Vodnik Alojzija (Tržaška 26), Pečak Franeka (Pražakova 15), Perpar Marija (Smartinska 6), Potokar Neža (Pokopališka 1), Pezdir Rado (Vodovodna 67), Rajner Jožefa (Boršnikov trg 1), Rozman Josipina (Kolodvorska 15), Rupena Roza (Jernejeva 2), Sopper Marija (Vidovdanska 2), Mulej Pepca (Škrjanc) (Sv. Jakoba 16), Kobe Marija (Vilharjeva 35), Zalec Alojzija (Krakovski nasip 10), Kalan Marija (Rožna dolina, c. V — 23).

~

Zuckerkranke bekommen je 400 g Haferflocken in der Feinkosthandlung Koretič Rafko auf den entsprechenden Abschnitt der Krankenanweisung, die ihnen für den Monat Juni zugehen wird.

~

Diabetični bolniki bodo prejeli po 400 g ovsenih kosmičev v delikatesni trgovini Koretič Rafko na ustrezen odrezek bolniškega nakazila, ki jim bo izdan za mesec junij t. l.

Abgabe von Zulagen

Für die Zuteilung von Marmelade und Obstsäfte, als Sonderzulage für Pfingsten, beheben Händler und Genossenschaften in Laibach beim »Prevod« Novi trg 4/II Anweisungen in nachstehender Reihenfolge: am Montag, den 15 d. M. mit Anfangsbuchstaben A — Km, am Dienstag, den 16. d. M. vom Ko — O und am Mittwoch, den 17. d. M. vom P — Ž. Die Marmelade ist beim »Prevod« zu bezahlen.

Verbraucher werden verständigt, dass sie vom 22. d. M. an bei ihren ständigen Händlern auf den Abschnitt No »Ma 21« der Grundlebensmittelkarte je 500 g Marmelade und auf den Ausschnitt »Ma 22« je 10 Dg Obstsäfte, bekommen werden.

Delitev posebnih dodatkov

Za delitev marmelade in sadnih sokov, kot poseben dodatek za Binkošti, naj dvignejo trgovci in zadruge v Ljubljani pri »Prevodu« Novi trg 4/II nakazila po naslednjem redu:

v ponedeljek, dne 15. t. m. z začetnicami A — Km;

v torek, dne 16. t. m. z začenicami Ko — O;

v sredo, dne 17. t. m. z začetnicami P — Ž.

Marmelada se plača pri »Prevodu«.

Potrošniki se obveščajo, da bodo od 22. t. m. dalje prejeli pri svojih stalnih trgovcih na odrezek osnovne živilske nakaznice št. Ma 21 po 500 g marmelade in na odrezek Ma 22 po 10 dkg sadnih sokov.

Kundmackung der Ernährungsanstalt ab-

Poizvedovanje

Oblačilno nakaznico je izgubila Rozman Justina iz Vevč. Dobi jo v uredništvu »Slovenca«.

»Črne bukve« izidejo te dni!

Človek v tem času rabi razvedrilo

in lepšega ni mogoče najti, kakor v lepi, prisrčno pisani knjigi Ena takih je izšla v Slovenčevi knjižnici

IVAN MATIČIČ:

FANT S KRESINJA

Ko jo boste vzeli v roke in stedili težki poti spodletelega kmečkega študenta, ki ostane na zemlji, se boste v resnici odpočili, zakaj zgodba se veselo konča in je zlasti proti koncu polna posrečenih dovtipov.

Segajte po knjigi našega domačega pisatelja!

Dramsko gledališče

Nedelja, 14. maja, ob 18: »Zemlja«. Izven. Cene od 24 lir navzdol.

Ponedeljek, 15. maja: Zaprto.

Operno gledališče

Nedelja, 14. maja, ob 18: »Melodije srca«. Izven. Cene od 40 lir navzdol.

Ponedeljek, 15. maja: Zaprto.

J. Gregore »Melodije srca«, opereta v 3 dejanjih. Napisal H. Stepančič. Osebe: Arnič — Zupan, Silva — Baukartova, Vera — Barbičeva, Anda — Sancinova, Katja — Japljeva, Gizela — Slavčeva, Viktor — J. Rus, Mirtičeva — Gorinškova, Baričičeva — Bučarjeva, Marijan — B. Sancin, Zvonko — M. Sancin, Barilič — Simončič, Ala — Poličeva, Milavski — Milčinski, Marijana — Koširjeva, pikolo — Bajde ml., radio tenor — Boštjančič. Dirigent J. Gregore, režiser E. Frelih, koreograf inž. P. Golovin.

Frančiškanski oder

Nedelja, 14. maja, ob 16: »Kraljica vzhoda«. Zgodovinska drama.

Oddajniška skupina »Jadransko primorje«

RADIO LJUBLJANA

Dnevni spored za 14. maj:

7 Poročila v nemščini — 7.10 Veseli zvoki za nedeljsko jutro, vmes 8.30 Poročila v slovenščini — 9 Orgelska glasba, versko predavanje, praznična glasba — 10 Poročila v nemščini in napoved sporeda v nemščini in slovenščini — 10.15 Naša zakladnica — 11.30 Slovenska ljudska oddaja — 12 Opoldanski koncert — 12.30 Poročila v nemščini in slovenščini — 12.45 Nemški ljudski koncert — 14 Poročila v nemščini — 14.10 Zbor ženskega učiteljišča vodi prof. Repovš, vmesno točko igra pianistka Silva Hrašovčeva — 16 Poročila v nemščini in slovenščini — 17.15 Komorna glasba — 17.45 15 minut za podeželje, inž. Alojz Sluga: Pridelovanje krme na travnikih — 18 Filharmoničnl koncert — 19 Ura pesmi, Franja Golob, alt, Julij Betetto, bas — 19.30 Poročila v slovenščini, napoved sporeda — 19.45 Kaj nam prinaša prihodnji teden — 20 Poročila v nemščini — 20.15 Veliki koncert za krajši čas — 22 Poročila v nemščini — 22.10 Igra plesni orkester pod vodstvom Marijana Vodopivca.

Dnevni spored za 15. maj:

7 Poročila v nemščini — 7.10 Jutranji pozdrav, vmes 7.30 poročila v slovenščini — 9 Poročila v nemščini — 9.10 Koračnica, napoved sporeda v nemščini in slovenščini, nato koračnica — 12 Opoldanski koncert — 12.30 Poročila v nemščini in slovenščini — 12.45 Mali orkester vodi Dermelj — 14 Poročila v nemščini — 14.10 Vsakemu nekaj — 17 Poročila v nemščini in slovenščini — 17.15 Pisano polje, daj židano voljo — 18.45 Šegave besede, Zorko Simčič: Vesele anekdote — 19 Poročila v slovenščini, napoved sporeda — 19.15 Prenos iz velike unionske dvorane: IX. simfonični koncert ljubljanske radijske postaje izvaja radijski orkester pod vodstvom D. M. Šijanca, I. del — 20 Poročila v nemščini — 20.15 Nadaljevanje simfoničnega koncerta, II. del — 21 Iz filmov in operet — 22 Poročila v nemščini — 22.10 Glasba za lahko noč.

TEL. **KINO »MATICA«** 22-41

Velefilm indijske mistike in eksotike ... Sloviti MENAKA balet ... Izvirna glasba.

»Ešnapurski tiger«

V glavnih vlogah: nesmrtna La Jana, Gustav Diessl, Fritz van Dongen, Hans Stüwe.

Predstave v nedeljo ob: 10.30, 15, 17, 19.

TEL. **KINO »UNION«** 22-21

Zabavna ljubezenska zgodba znamenitega pevca, ki ga obletavajo stare in mlade

»Njegova najboljša vloga«

Poje odličen baritonist monakovske državne opere Hans Hotter, v ostalih vlogah mlada Marina von Ditmar, Camilla Horn, Paul Dahlke itd.

Predstave v nedeljo ob 15, 17 in 19; dopoldanska matineja odpade.

TEL. **KINO »SLOGA«** 27-30

SAMO ŠE NEKAJ DNI!

Najlepše muzikalno delo — film valčkove opojnosti

»Opereta«

Willy Forst, Maria Holst, Dora Komar, Leo Slezak, Paul Hörbiger, Dunajska filharmonija, Zbor dunajske državne opere.

Predstave v nedeljo ob 10, 14.30, 16.45, 19.

KINO »KODELJEVO«

Telefon 41-44

Prekrasen glasbeni film po resnični zgodbi iz življenja slavnega Andersona

»Švedski slavček«

Ilse Werner, K. Ludwig Diehl, Joahim Gottschalk.

Predstave ob delavnikih ob 19, ob nedeljah ob 15, 17 in 19

Zahvala

Vsem onim, ki so nam bili v dnevih bolesti tako blagohotno naklonjeni in vsem, ki so nam pripomogli, da smo oskrbeli ljubljenemu možu, dragemu bratu in nečaku

Stojanu Plantariču

dostojen pokop, hvaležni Bog plačaj! Dalje se najprisrčneje zahvaljujemo za tihe molitve in iskreno sočutje, za nežne šopke, za častno in številno spremstvo na njegovi poslednji poti in vse ostalo.

Sv. maša zadušnica bo darovana v cerkvi Marijinega Oznanjenja v torek 16. maja ob 7 zjutraj v kapelici za oltarjem.

Ljubljana, Škofja Loka dne 14. maja 1944.

Žalujoča **soproga in sorodstvo**

MALI OGLASI

Službe dobe

UČITELJA(-CO) moderne nemške stenografije iščem. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 3980. (b

MIZAR. POMOČNIKA mlajšo moč, za boljša dela — sprejmem. Služba stalna, plača dobra. Naslov v ogl. odd. Slov. št. 4043. b

SLUŽKINJO za vsa hišna dela takoj sprejmem. Jože Musar, Sv. Petra cesta št. 61. (b

HLAPCA sprejmem takoj. Jože Musar, Sv. Petra cesta št. 61. (b

POSTREŽNICO iščem za vsak dan od 7 do 14.30. Naslov v upravi Slov. št. 3970.

Gospod, POMOČNICO vajeno vseh domačih del sprejmeta takoj dva starejša zakonca, Povšetova ul. 72-I.

KUHARICA samostojna, dobi takoj stalno službo. Plača dobra. - Domobranska cesta 7. b

PRIDNO DEKLE v pomoč pri gospodinjskih delih poleg kuhanja išče. Hieng, Ulica 8. maja 10-III. prej Aleksandrova. (b

FANTA za vsa domača dela iščem. Lavtar, Poljanska cesta 21. (b

DEKLE k otrokom in pomoč v gospodinjstvu sprejmem. Naslov v upravi »Slovenca« pod štev. 3987. (b

BRIVSKEGA pomočnika sprejmem. Plača dobra. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 3993. (b

HLAPCA sprejmem za kmetijo. Vodnikova cesta 56. (b

GOSPODINJSKO POMOČNICO k 4 osebam iščem za takoj. Naslov v upravi »Slovenca« pod štev. 4097. (b

KUHARICO perfektno, sprejmem v privatno hišo. Oskrba in plača dobra. Naslov v ogl. oddelku »Slovenca« pod štev. 4098. (b

KROJAŠKEGA pomočnika prvovrstnega, za stalno delo, sprejme takoj: Modni salon Zanoškar Ludvik, Bleiweisova 15.

SLUŽKINJO ali postrežnico za cel dan sprejmem. Vrhovčeva ulica, št. 14-I. (b

KROJ. POMOČNIKA in pomočnico za male kose sprejme za stalno Sodja Lovro, Tržaška cesta 28. b

POSTREŽNICO vajeno vseh gospodinjskih del sprejmem za dopoldanske ure ali za ves dan. - Naslov v upravi »Slov.« št. 4139

DEKLICO sirota 12—16 let staro, sprejmem za pomoč gospodinji dvočlanska družina brez otrok. - Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 4138. b

VRTNARJA sposobnega za vsa vrtnarska dela, ki se tudi razume na sadjarstvo, sprejmemo takoj v stalno ali pa dopoldansko ozir. popoldansko službo. Ponudbe na oglasni odd. »Slov.« pod: »Sposoben vrtnar« 4120. b

SLUŽKINJO sobarico takoj sprejmem. Plača dobra. - Koblarjeva 3. b

KROJ. VAJENKO in pomočnika za damsko krojaško obrt takoj sprejmem. Cegnar, Poljanski nas. 32. v

DVA POMOČNIKA mizarska, sprejme za stalno. Krže, mizarstvo, Vrhnika, Idrijska cesta 2. b

Službe iščejo

VDOVA BREZ OTROK išče službe hišnice. Poštena in čista. — Vprašati vsak dan zjutraj. Poljanski nasip 40-II. (a

ZAKONCA-BEGUNCA iščeta mesta za hišnika po možnosti s stanovanjem. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 4106. (a

POMOČNICA izvežbana v plaščih in kostumih išče službo. Ponudbo pod »250 lir plače tedensko« na upravo »Slovenca« pod št. 4133. (a

UPOKOJENEC mlad, vešč pisarniških poslov in strojepisja, ima lasten pisal. stroj, išče službo. Ponudbe na ogl. odd. »Slov.« pod »Priden 4105«. a

Sobe oddajo

SOBO ODDAM ženski osebi s 15. majem. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 4046.

Vajenci

KROJAŠKEGA vajenca ali vajenko, hrana in stanovanje pri meni, sprejmem takoj. August Petrovčič, Tabor 4. (v

MODNA ŠIVILJA sprejme vajenko proti plačilu ali praktikanko. Naslov v upravi »Slovenca« pod štev. 4101. (v

Dimnikar, VAJENCA z vso oskrbo sprejmem. Biti mora zdrav, močan in pošten, star 14—16 let. Zglasite se ob delavnikih med 11 do 1 v gostilni »Kačič«, Bežigrad. v

Kupimo

IZREDNO DOBRO PLAČAMO za stare biciklje, bicikelj gume, motorna kolesa ter gume za motorna kolesa. Merkur, Puharjeva 6. (k

ZAPESTNO URO Schaffhausen, ali njej sorodno znamko, kupim. — Ponudbe na oglasni oddelek »Slovenca« pod »Birmansko darilo« pod številko 3976. (k

KUPIMO rokoko in drugo stilno pohištvo, pisalni stroj, pianino in radio. Ponudbe na upravo lista pod značko »Rokoko«. 4045.

TEHTNICO do teže 250 kg in moške čevlje št. 42, že obnošene, kupim. Plačam v gotovini ali z drugim blagom. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 4092. k

ROČNO TORBICO žensko, črno usnjeno večjo kupim. Plačam po dogovoru. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 4013. (k

PISALNE STROJE raznih znamk, rabljene in nerabljene, pisarniške in portabl, kupim in prevzamem v komisijsko prodajo. Hinko Privšek, Ljubljana, Kolodvorska 7. (k

POKRAJINSKE ZNAMKE kupim boljše komade za kompletiranje serij: frankovne po 1.75, 5.-, 10.-, 25.-, in 50.- lir; portovne po 0.05 in 0.10; letalske in dobrodelne za Rdeči križ event. tudi komplet. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 3805.

KUPUJEMO prazne cementne in slične papirnate vreče. PETRONAFTA, Tyrševa cesta 35a.

STARE URE zapestne, žepne in budilke, samo prav dobro ohranjene kupim. Janko Jazbec, Miklošičeva cesta 12. (k

POZOR! Kupujem vreče in vse tekstilne odpadke ter plačam po najvišji ceni. - Grebenc Alojzij, Gallusovo nabrežje 39, Ljubljana. k

STAR PAPIR in papirne odpadke vsake vrste, velike in majhne količine, kupujemo po najvišji ceni! Prevoz oskrbimo sami! Združene papirnice, pisarna: Dunajska 16-II (tel. 26-94), skladišče pri Koverti, Ciril-Metodova ulica št. 67, nasproti stare mitnice. (k

STEKLENICE razne vrste, kupujemo. Plačamo dobro. Na vaš željo jih prevzamemo na domu. - B. Guštin, Vodnikov trg št. 2.

RAZNOVRSTNE PREDMETE vam vnovči takoj v gotovino Trgovska pisarna za bančne in denarne posle Al. Planinšek, Ljubljana — Dvoržakova ulica 3-I.

MLATILNICO dobro ohranjeno, srednje velikosti, kupim. Rozman, Ljubljana, Sv. Petra c. 85. k

MOŠKE OBLEKE čevlje, perilo, pohištvo in druge predmete stalno kupuje: Drame Alojzija, Ljubljana, Gallusovo nabrežje 29. (k

RJUHE kapne, drugo posteljnino, brisače itd., rabljene in nove, kupim in plačam dobro, ali prevzamem v komisijsko prodajo. Hinko Privšek, Ljubljana, Kolodvorska 7.

OTROŠKE VOZIČKE globoke in športne — kupim in prevzamem v komisijsko prodajo. Hinko Privšek, Ljubljana, Kolodvorska 7.

ŠIVILJSKE ODPADKE in steklenice vseh vrst ter papir kupuje po najvišjih cenah »Metalna« - Gosposvetska 16. k

KUPIM TRICIKELJ za prevažanje osebe, ki zaradi zlomljene noge ne more hoditi. Ponudbe na ogl. odd. »Slov.« pod »Tricikelj« štev. 4124. k

Prodamo

BILJARD dunajski, orig. Seifert, dvostranski, v dobrem stanju, 3 krogle, stojalo s palicami, ugodno prodam. H. Privšek, Ljubljana, Kolodvorska ulica 7. l

MRCES IN GOLAZEN uši, stenice, bolhe, ščurke, molje, miši, podgane, voluharje in bramorje zanesljivo pokončate s strupom, ki ga dobite v drogeriji Kanc, Židovska 1.

PISALNE STROJE malo rabljene, pisarniške, raznovrstne, po ugodni ceni prodam. Hinko Privšek, Ljubljana, Kolodvorska 7.

PEGE IN LISAJ vam zanesljivo odstrani »ALBA« krema. DROGERIJA KANC, Židovska ulica 1.

MASAŽNI APARAT visokofrekvenčni — za zdravljenje revmatizma in okrepitev živcev — prodam. - Hinko Privšek, Ljubljana, Kolodvorska ulica 7. l

»SANEOLIN« za razkuževanje malih živali, hlevov in kurnikov. »Chemotechna« družba z o. z., Ljubljana, Mestni trg 10.

POSTELJO železno, zložljivo, za odrasle, 1 otroško in kauč s pristno žimo prodam. Hinko Privšek, Ljubljana, Kolodvorska ul. 7. l

PRAVE JUTA VREČE tepe prave juta vreče, dokler traja zaloga ugodno naprodaj Petronafta, Ljubljana — Ciril-Metodova št. 35a prej Tyrševa.

PISALNI STROJ trpežne znamke, nov, prodam. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Mercedes« št. 4067. l

MARMORNA KREDA Bela marmorna kreda, kalijev karbonat 0.00, 000, 0000 - Plastikol suntexpomice, Karbolineej - katran. Olje za jermena stalno na zalogi: PETRONAFTA Ljubljana Ciril Metodova 35a prej Tyrševa. (l

RAČUNSKI STROJ seštevalni, tovarniško nov, prodam. Simandl, Dvoržakova ul. 3. l

Premog I. POGAČNIK LJUBLJANA Bohoričeva ulica št. 1 Telefon št. 23-59

DVE TOVORNI AVTO ŠASIJI 7 in 2 tonska, brez gum zelo ugodno naprodaj. Naslov v upr. »Slovenca« pod 4065. (l

BIRMANSKO OBLEKO belo, za deklico, prodam. Vovk, Mestni trg 18-III. (l

ELEKTRIČ. KUHALNIK (rešo), popolnoma nov na dve grelni plošči, odličen izdelek, prodam po znižani ceni. H. Privšek, Ljubljana, Kolodvorska 7. l

FIZOLOVIH KOLOV jesenovih in kostanjevih, je še nekaj pri Sadjarskem in vrtnarskem društvu v Frančiškanski ulici 6 in v Šadjarni na Dunajski cesti št. 21. (l

KMEČKI POD IN ŠUPA ali samo ostrešje ugodno naprodaj. — Štrubelj Andrej, Rudnik 2b pri Ljubljani. (l

SERVIS za črno in belo kavo za 6 oseb prodam. — Naslov v upravi »Slovenca« 4014.

NOVE KAPNE IN RJUHE prodam. Naslov pri upravi »Slovenca« pod št. 4047. (l

PISALNI STROJ s tabulatorjem, dobro ohranjen, se proda. Poizve se Hrenova ul. 3-II. Samo dopoldne. (l

OTROŠKI VOZIČEK športni, naprodaj. — Poizve se Verovškova 21-I. (l

ČEBELE 12 A.-Z. panjev v Logatcu prodam. — Ponudbe na ogl. oddel. »Slovenca« pod »Logatec« 4044. (l

NARODNO NOŠO žensko, originalno starinsko prodam in nekaj klavirskih not. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 3994. (l

PISALNO MIZO ameriški sistem, prodam. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 4096. (l

PRODAM 2 popolnoma novi moški letni obleki, kratki dežni plašč (Windjacke) novi otroški Hubertus iz predvojnega blaga, par metrov bele svile, moški dežnik, klavirsko harmoniko Schneider, 80 basov, medeno tehtnico, kitaro in poltovorni avto, vse v dobrem stanju. Ogled od 12.30 do 14.30. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 4048.

ŠTAMPILJE ETIKETE GRAVER SITAR & SVETEK LJUBLJANA FRANČIŠKANSKA 3

NOVI NASLOV: **Frančiškanska 3** Telefon 45-13

ŽENSKE ČEVLJE visoke št. 40 še dobro ohranjene prodam. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 4127. (l

PŠENIČNO SLAMO prodam. Litijska c. 11.

3.10 m BLAGA za moško spomladansko obleko s kompletno podlogo prodam. Naslov v ogl. oddelku »Slovenca« pod štev. 4122. (l

OTROŠKA POSTELJA železna, vel. 170×70 cm, dobro ohranjena, naprodaj. Vidovdanska cesta 22-I.

MLIN za mletje žita in drugih pridelkov, prodam za 7500 lir. - H. Privšek, Ljubljana - Kolodvorska 7. l

PODGANE miši in voluharje pokonča Inž. Prezljeva »Mikrotan« - pasta. Za pripravo običajne količine je prinesti 5 dkg (lahko delno pokvarjene masti). - Inž. Prezelj, Wolfova 3. l

DAMSKI KOSTUM siv, naprodaj. Bajželj, Beethovnova 16, klet.

AKTOVKA velika, pravo usnje, z dvema predaloma, dobro ohranjena, naprodaj. Naslov v upr. »Slov.« št. 3977. l

OTROŠKO POSTELJO belo emajlirano, poceni prodam. Korytkova ulica 28. l

PRODAM žogo nogomet, cvetlična stojala, kavni servis, šivalni stroj, otroško klopco, posteljno perilo, novo garnituro in gramofon. plošče. - Naslov v upravi Slovenca pod št. 4094. l

GRAMOFONA Edison Bell in Limania, oba v kovčegu, odlično ohranjena — prodam. - H. Privšek, Ljubljana, Kolodvorska ulica 7. l

Stanovanja iščejo

DVO- ALI TRISOBNO STANOVANJE išče mirna družina s samimi odraslimi člani. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod: »Nujno« št. 4107. c

Posestva

STAVBNO PARCELO v severnem delu mesta Ljubljane kupim za 50.000 lir. Ponudbe pod »Severe na oglasni oddelek tega lista. — 4025. (k

PARCELO stavbeno ali drugo kupim brez posredovalca. Cena okrog 35.000 lir. Cenj. ponudbe na oglas. od. »Slovenca« pod šifro »Znotraj ali zunaj bloka«. 4021. (k

KUPIM MALO HIŠO z velikim vrtom ali dvoriščem znotraj bloka. Pod šifro: »Tudi popravila potrebna« 4064. (p

PARCELO 1100 m² blizu postaje prodam. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »D. M. v Polju« 4029. (p

TRAVNIK IN NJIVO ostran bloka prodam. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »2el. in avtobusna postaja« 4030. (p

STAVBNO PARCELO kupim za okrog 60.000 lir. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod št. 4054. (k

VILO eno- ali dvodružinsko kupim za Bežigradom ali pod Rožnikom. Brez posredovalca! Ponudbe na oglasni odd. »Slov.« pod »Bežigrajčan« št. 4109. p

TRAVNIK prodam v Zalogu, ki se imenuje Boršt, Premer čez 2000 kv. m. Cena po dogovoru. - Naslov v upravi Slovenca pod št. 4099. p

Stroji

ELEKTRO MOTORJE kupimo in skobelnik (Hobelbank). Plačamo dobro. Merkur, Puharjeva 6. (x

STROJE, STABILNE MOTORJE stružnice, vrtalne stroje itd., ugodno proda Merkur, Puharjeva 6.

ELEKTROMOTOR 15 ali 20 konjskih sil za industrijski pogon v Ljubljani kupi Viški mlin, Vič, Telef. št. 35—73. k

Bodi kmet, študent, gospod, krema RAPIDA povsod!

BRIVNA KREMA **RAPIDA** Brez mila brez pene PROIZVODI IVAN KAIT

Denar

O POSOJILIH na hiše, posestva in poroštva dobite informacije Ljubljana, Beethovnova 13, levo pri JUGO-KREDIT. (d

KOMPANJONA ZA PREVOZNIŠTVO s 100 do 150.000 lir iščem. Vožnja stalna (za vojaštvo). Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Stalen zaslužek« 4056 (d

INDUSTRIJSKO PODJETJE zelo zaposleno, dela za vojaštvo s 30 nastavljenci išče zaradi selitve kompanjona ali naslednika. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Potreben kapital 500-tisoč lire št. 4063. (d

Vse denarne in trgovske posle izvršim hitro, točno in solidno. Priporoča se RUDOLF ZORE Ljubljana Gledališka ul. 12 Tel. 38-10.

Šiv. stroji

ŠIVALNI STROJ pogrezljiv, predvojni, siva naprej in nazaj, izvrstno ohranjen prodam. Naslov v upravi »Slovenca« 4012.

ŠIVALNI STROJ »Singer«, orig. ameriški, pogrezljiv, naprodaj. Simandl, Dvoržakova ul. 3.

ŠIVALNI STROJ JAX v zelo dobrem stanju, za domačo uporabo, naprodaj radi nujnega odpotovanja. Fred šolnijo 19. Viktor.

SINGER ŠIVALNI STROJ pogrezljiv, še predvojni, se proda zaradi bolezni. Pred šolnijo 19. Julka

ŠIVALNI STROJ pogrezljiv z okroglim čolničkom, predvojni material, se ugodno proda. Nova trgovina, Dunajska cesta 36 — nasproti Gospodarske zveze.

ŠIVALNI STROJI prispeli: rabljeni, novi, raznovrstni, pogrezljivi, salonski format, nepogrezljivi. — Cena od lir 3.200 navzgor. Hinko Privšek, Ljubljana, Kolodvorska 7.

ŠIVALNE STROJE raznih znamk, rabljene in nerabljene, za šivilje, krojače, čevljarje, sedlarje, in za šivanje vreč, kupim in prevzamem v komisijsko prodajo. Hinko Privšek, Ljubljana, Kolodvorska 7. (k

ČEVLJARSKI STROJ Singer, flahšteparico, v dobrem stanju, prodam Hinko Privšek, Ljubljana, Kolodvorska 7.

Kolesa

KOLESA DAMSKA IN MOŠKA znamke Adler, Dürkopp, Puch in Steyr še v novem stanju, zelo ugodno naprodaj. Šušteršič, meh. delav. Tyrševa št. 13 (Figovec, levo dvorišče). oo

TRICIKLJE dobavlja različne velikosti po ugodnih cenah Merkur, Puharjeva 6. (oo

NOVO ŠPORTNO KOLO naprodaj. Vodnikova 123a. Zg. Šiška. V nedeljo na ogled. (k

KOLESA moška, damska in dečja, rabljena in nerabljena, tricikle kupim in prevzamem v komisijsko prodajo. — Hinko Privšek, Ljubljana, Kolodvorska 7. (k

Avto-motor

MOTOR 5-6 PH nov, ali dobro ohranjen, kupim. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »6 PH«. 4102. (f

DVE MOTORNI TRIKOLICI tovarniško novi, nosilnost do 1500 kg, pripravni za pesek voziti itd., zelo ugodno naprodaj. Merkur, Puharjeva 6. (oo

Pohištvo

KOMPLETNA SPALNICA orehova korenina (pleskana), se proda. — Ogled Pred šolnijo 16-I. (l

Pouk

UČITELJICA poučuje nemščino in angleščino. - Naslov v upravi »Slov.« pod št. 4082. u

INSTRUKTORJA z dobro razlago matematike išče šestošolec domobranec proti zmernemu honorarju. Naslov v upravi »Slov.« št. 4125. b

POUČUJEM nemščino in druge jezike posameznike ali manjše skupine. - Prav tam priprava v vseh srednješol. predmetih, posebno matematiki. Vrhovčeva 12, visokopritl., levo (Tabor). u

GOSPA POUČUJE nemščino in italijanščino po hitri in zelo praktični metodi. Cene ugodne. Rimska cesta 10-I, desno. u

MODROCE patentne posteljne mreže, otomane, moderne kauče in fotelje nudi solidno in po nizki ceni **RUDOLF RAGOVAN** tapetnik LJUBLJANA Mestni trg štev. 13

KOMPLETNO kuhinjsko opravo, kredenco, manjše oblike, doslej nerabljeno, prodam za 4600 lir. Naslov pove uprava Slovenca pod št. 4095. l

OPRAVE sobne in kuhinjske, kakor tudi posamezne komade pohištva in vseh vrst uporabne predmete stalno kupuje trgovina »Ogled« na Mestnem trgu 3. k

Poizvedbe

ZGUBILA SEM uhan (bela korala) v torek ali sredo popoldne. Pošten najditelj naj ga odda proti visoki nagradi v upr. »Slov.« št. 4110. o

Knjige

VSAKO antikvarično slovensko knjigo, revijo, časopise, posamezne odtise kot tudi stare listine kupuje in najnajboljše plačuje Knjigarna Janez Dolžan, Ljubljana, Stritarjeva ulica 6.

MOHORJEVE KNJIGE stare in nove, kupim. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Dobro plačam« št. 3574. (k

Kurivo

DRVA PREMOG IVSCHUM ŠELENBURG & CO. in Frančiškanska 10 Telefon 29-51

Glasba

KUPIM GRAMOFON radio in klavir. Naslov v upravi »Slovenca« 4066. (g

LASTNIKI GLASOVIRJEV! Poslužujte se telefonske številke 30-23, ki pokliče specialno tvrdko za uglaševanje ter popravila glasovirjev in harmonijev **Jurašek**, Zrinjskega cesta 7/II, Ljubljana.

BISERNICO novo ali dobro ohranjeno, kupim po zmerni ceni. Naslov v upravi »Sovenca« pod št. 4091. (k

HARMONIKO diatonično s šestimi poltoni ugodno prodam, Teršan, Poljanski nasip 40. (g

MODEREN KLAVIR kratek — Stuizflügel, kot v novem stanju, naprodaj za 28.000 lir. Ponudbe pod šifro: Potrebujem denar 4055

Živali

MLADO SANSKO KOZO z dvema mladičema, kozliček, kozica, prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod štev. 4003. (j

PRAŠIČA jesenca zamenjam za plemensko svinjo; razliko doplačam. Naslov v upravi »Slovenca« pod štev. 4137. j

✝

Naznanjamo vsem prijateljem in znancem, da je umrl dne 7. marca 1944 gospod

Jakob Modic

posestnik in gostilničar v Brestu pri Tomišlju

v starosti 64 let.

Brest 12. maja 1944

Žalujoča soproga Frančiška in otroci ter ostalo sorodstvo

✝

Sporočamo žalostno vest, da nas je za vedno zapustil moj dobri mož, sin in brat, gospod

Škafar Ivan

železniški uslužbenec in posestnik

Pogreb dragega pokojnika bo v ponedeljek 15. maja 1944 ob pol 3 popoldne iz kapelice sv. Nikolaja na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana dne 13. maja 1944

Žalujoča žena **Ivana**, hčerka **Milka** in rodbine **Škafar, Kokalj, Ban, Snoj.**

Zahvala

Vsem, ki ste našega ljubljenega gospoda

Ravnika Rudita

spremili na poslednji poti, mu poklonili zadnje cvetke in izrekli sožalje, se srčno zahvaljujemo.

Maša zadušnica bo v trnovski cerkvi v sredo 17. maja ob 7 zjutraj.

Žalujoči **Ravnikovi** in sorodstvo.

Zahvala

Ob bridki izgubi svojega sina, brata, nečaka, gospoda

Peršina Franca

domob. narednika

smo prejeli toliko tolažilnih izrazov sožalja, da čutimo dolžnost, izreči prisrčno zahvalo vsem onim, ki so nam v teh hudih dneh izkazali svoje sočustvovanje. Zahvaljujemo se vsem predstavnikom civilne in vojaške oblasti, uradov in društev, častiti duhovščini in prijateljem in znancem, ki so v tako velikem številu spremili pokojnika na njegovi zadnji poti, vsem, ki so mu poklonili na grob cvetje, mu zapeli in govorili, vsem, ki so nam kakor koli izrazili svoje sožalje. — Bog plačaj!

Sv. maša zadušnica bo v petek 19. maja ob pol 8. uri v župni cerkvi na Ježici.

Peršinova družina.

Für »Ljudska tiskarna« — Za Ljudsko tiskarno: Jože Kramarič — Herausgeber, Izdajatelj: ing. Jože Sodja — Schriftleiter, urednik: Janko Hafner.